

SATUMETSÄN TAIKALIPAS

Toiminnallinen lorupaketti myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa.

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosionomi AMK
Sosiaalipedagogisen varhais- ja
nuorisokasvatuksen ja perhetyön polku
Opinnäytetyö
Kevät 2020
Anni Granroth

Tiivistelmä

Tekijä Granroth, Anni	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika Kevät 2020
	Sivumäärä 38 sivua + 22 liitesivua	
Työn nimi Satumetsän taikalipas Toiminnallinen lorupaketti myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa.		
Tutkinto Sosionomi AMK		
Tiivistelmä Opinnäytetyöni on toiminnallinen lorupaketti varhaiskasvatuksen henkilöstölle myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen. Lorupaketissa on kaksitoista eläinaiheista lorua. Työn teoriapohjana ovat myönteinen vuorovaikutus, läsnäolo, satuhieronta ja lapsen itsetunnon vahvistaminen. Materiaalipaketti antaa varhaiskasvattajille helposti toteuttavan tavan positiivisen pedagogiikan toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö tarjoaa lapsille varhaiskasvatukseen myönteisiä vuorovaikutushetkiä, jotka tukevat lapsen itsetuntoa ja lisäävät läsnäoloa varhaiskasvatuksessa. Tarkoituksena vahvistaa kasvattajan ja lapsen myönteistä vuorovaikutussuhdetta.		
Asiasanat Varhaiskasvatus, myönteinen vuorovaikutus, positiivinen pedagogiikka, Itsetunto, lorut, läsnäolo, satuhieronta		

Abstract

Author Granroth, Anni	Type of publication Bachelor's thesis	Published Spring 2020
	Number of pages 38 + 22	
Title of publication A magic forest on fairytale material A functional fairytale package for reinforcing positive interaction in early childhood education.		
Name of Degree Bachelor of Social Services, Social Pedagogy for Early Childhood and Youth Education.		
Abstract This thesis is a functional fairytale package for the early childhood education staff to reinforce a positive interaction. The package is gathered of twelve animal themed fairytales. The theoretical base for this thesis is positive interaction, presence, fairytale massage and boosting a child's self-esteem. The material package gives an easy way to create positive pedagogy in early childhood education. The objective of the thesis is to offer positive moments in the interaction with children to the early childhood education, so that it supports child's self-esteem and adds presence in the interaction between a child and the education. The purpose is to enhance the educator's and the child's positive interaction with each other.		
Keywords Early childhood education, positive interaction, positive pedagogy, self-esteem, poem, presence, fairytale massage		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VARHAISKASVATUS	2
2.1	Varhaiskasvatus lapsen kasvun tukijana.....	2
2.2	Varhaiskasvatuksen arvot.....	4
2.3	Vuorovaikutussuhteen luominen varhaiskasvatuksessa.....	5
2.4	Myönteinen tunnistaminen varhaiskasvatuksessa.....	7
2.5	Kasvattajan sensitiivisyys varhaiskasvatuksessa.....	9
3	VAHVUUSLÄHTÖINEN KASVATUSKULTTUURI	12
3.1	Positiivinen psykologia.....	12
3.2	Positiivinen pedagogiikka.....	12
3.3	Itsetunnon vahvistaminen	14
4	SATUHIERONTA.....	16
4.1	Satuhierontamenetelmä.....	16
4.2	Kosketuksen merkitys satuhieronnassa	18
4.3	Satujen merkitys lapsen kehitykselle	19
5	TOIMINTASUUNNITELMA	21
5.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	21
5.2	Opinnäytetyön tarkoitus	21
5.3	Opinnäytetyön tavoite	22
5.4	Opinnäytetyön toteutussuunnitelma	22
5.5	Opinnäytetyön arviointisuunnitelma	22
5.6	Kyselylomake	23
6	LORUPAKETTI.....	24
6.1	Satumetsän taikalipas.....	24
6.2	Lorupaketin käyttö	25
7	LORUPAKETIN KÄYTETTÄVYYDEN ARVIOINTI	27
7.1	Lorupaketin arviointi.....	27
7.2	Varhaiskasvattajien avoin palaute lorupaketista.....	29
7.3	Itsearviointi	30
8	YHTEENVETO	32
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on osa Lahden ammattikorkeakoulun Sosionomi AMK- opintoja. Opinnäytetyö on kohdennettu varhaiskasvatukseen. Opinnäytetyön prosessissa tutustun myönteistä vuorovaikutusta vahvistaviin menetelmiin. Toteutan toiminnallisen lorupaketin varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Lorupaketin tarkoituksena on lisätä varhaiskasvattajien ja lasten myönteistä vuorovaikutusta päivähoitossa. Työn teoriapohjana ovat vahvuusperustainen kasvatustieteellinen pedagogiikka ja lapsen itsetunnon vahvistaminen. Lorupaketin tarkoituksena on tarjota helposti käyttöön otettava materiaali, jonka avulla voidaan vahvistaa myönteistä vuorovaikutusta lapsen ja aikuisen välillä.

Opinnäytetyöprosessi lähti käyntiin kiinnostuksesta kehittää varhaiskasvattajien työtä sekä havaitusta tarpeesta lisätä myönteisen vuorovaikutuksen läsnäolohetkiä päivähoitossa. Varhaiskasvatuksessa ryhmäkoot ovat kasvaneet. Kasvattajien työn määrä on lisääntynyt ja lapsille annettavan läsnäolon, rauhoittumisen hetkien ja myönteisen vuorovaikutuksen määrä on vähentynyt. Tähän haasteeseen Sanna Tuovisen kehittämän satuhieronnan antavan hyviä keinoja. Kiinnostuin positiivisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksista varhaiskasvatuksen työnteon välineenä. Toteutin toiminnallisen opinnäytetyön positiivisen pedagogiikan lähtökohdista.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tarjota lapsille varhaiskasvatukseen myönteisiä vuorovaikutushetkiä, jotka tukevat lapsen itsetuntoa ja myönteisyyttä itseään kohtaan. Lisäksi tarkoitus on luoda materiaalipaketti, jota varhaiskasvattajat helposti voivat hyödyntää työssään. Materiaalin avulla on tarkoitus lisätä päivähoitoryhmään myönteistä ilmapiiriä ja tukea lasten kasvua ja kehitystä. Tarkoituksena on lisäksi vahvistaa ja syventää varhaiskasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutussuhdetta. Opinnäytetyön tavoitteena on valmistaa kahdentoista lorun materiaalipaketti, joka sopii varhaiskasvatukseen ja on helposti hyödynnettävissä lasten kanssa. Lorupaketti lisää myönteistä kohtaamista lapsen ja kasvattajan välille.

2 VARHAISKASVATUS

2.1 Varhaiskasvatus lapsen kasvun tukijana

Varhaiskasvatus on kunnissa järjestettävää, opetushallituksen alaista toimintaa 0-6-vuotiaille lapsille, jonka toiminnasta säädetään varhaiskasvatuslaissa. Varhaiskasvatus on kokonaisuus, jossa yhdistyvät suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatus, lasten hoito ja opetus, jonka kokonaisuudessa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatus tuo laajan kasvatuksellisen ja opetuksellisen sisällön lapsen elämään, jolla edistetään Suomessa asuvien lasten kasvua ja kehitystä. Varhaiskasvatus on osa Suomen opetusjärjestelmää. (Opetushallitus 2020.)

Varhaiskasvatusta ohjaavat varhaiskasvatuslaki sekä varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelmia on valtakunnallisen suunnitelman lisäksi, paikallinen ja lasten omat varhaiskasvatussuunnitelmat. Valtakunnallinen varhaiskasvatus suunnitelma ohjaa toiminnan toteuttamista, järjestämistä ja kehittämistä. Samalla se toimii yhdenvertaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen edistäjänä kaikissa Suomen kunnissa. Paikallinen varhaiskasvatus ohjaa ja tukee kuntia toimimaan valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti paikallisesti. Se laaditaan aina valtakunnallisen suunnitelman pohjalta. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa kuntia toimimaan suunnitelman mukaisesti. Kunnan tulee arvioida ja kehittää suunnitelmaa. Lisäksi varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa. Asiakirjat ohjaavat varhaiskasvatustyötä. (Opetushallitus 2020.)

Kuntien vastuulla on varhaiskasvatuksen järjestäminen kunnan tarpeiden mukaisesti. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää kunnan omana toimintana tai ostopalveluina toiselta palveluntuottajalta, jolle kunta maksaa korvausta palvelun järjestämisestä. Näitä palveluntuottajia ovat yksityiset päiväkodit, seurakunnat ja järjestöt sekä naapurikunnat. Varhaiskasvatuksen muotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatustoiminta, jota kunta voi järjestää alueellisten tarpeiden mukaan. Yksityinen varhaiskasvatus tarkoittaa yksityisen henkilön, yhteisön, säätiön tai julkisyhteisön tuottamaa varhaiskasvatuksen palvelua korvausta vastaan. (Finlex 2018.)

Varhaiskasvatuksen laatukäsikirjana toimii varhaiskasvatussuunnitelma, joka velvoittaa varhaiskasvattajia sitoutumaan varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatusperusteiden mukaiseen toimintaan, arvomaailmaan ja tavoitteisiin kaikissa päivähoitomuodoissa. Varhaiskasvatussuunnitelma on työkalupakki henkilöstölle. Suunnitelman mukainen toiminta

takaa yhtenäisen toiminnan varhaiskasvatuksessa asuinpaikasta riippumatta. Lisäksi varhaiskasvatussuunnitelman mukaan toimimalla toteutuu lapsen oikeus saada tasalaatuista varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa huomioidaan varhaiskasvatustilain mukaisesti lapsen etu koko toiminnan perustana, suunnittelussa ja toteutuksessa. Varhaiskasvatuksen uudistaminen ja toimintakulttuurin kehittäminen ovat osa varhaiskasvatussuunnitelman velvoitetta. Toimintatapojen arvioinnissa katsotaan kuinka ne tukevat lasten kasvua, oppimista ja kehittymistä. Arviointi tapahtuu varhaiskasvatuksessa jatkuvasti niin kansallisella kuin paikallisellakin tasolla, systemaattisen arvioinnin avulla. Arvioinnin avulla tehdään näkyväksi varhaiskasvatuksen laatua ja kehittämistarpeita. (Opetushallitus 2020.)

Varhaiskasvatuksella voidaan vastata lasten moninaiisiin tarpeisiin. Lasten moninaisuuden hyväksyminen sekä lapsen vahvuuksien vahvistaminen nähdään lasta tukevana toimintana varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen kehittäminen on pitkä ja jatkuva prosessi. Uudet työskentelytavat tuovat epävarmuutta varhaiskasvattajille. Totuttujen tapojen avulla työhön tulee rutiinia ja sitä kautta turvaa. Kasvattajan tulisi havainnoida omaksumiaan toimintamalleja ja näkemyksiään sekä kyetä muuttamaan niitä havaintojen pohjalta. Näin ollen yksi osa varhaiskasvatuksen kehittämistä on henkilökunnan itsereflektointi ja uusien toimintamallien luominen. Vanhojen käytäntöjen ymmärtäminen antaa tilaa uuden oppimiselle ja muutokselle. (Viittala 2006, 10-12.)

Erityispäivähoito varhaiskasvatuksessa toteutuu erityisryhmäkasvatuksessa, integroiduissa erityisryhmissä tai yksilöintegraatioina. Varhaiskasvatussuunnitelmassa erityisen tuen tukitoimiksi mainitaan lapsen fyysisen, psyykkisen ja kognitiivisen ympäristön muuttaminen lapselle sopivaksi. Varhaiskasvatuksen suunnitelmallisia arjen kuntouttavia tekijöitä ovat hyvä vuorovaikutus, struktuuri, lapsen oman toiminnan ohjaus ja ryhmätoiminta. Kasvatustoimintaa kehoitetaan mukauttamaan lapselle sopivaksi eriyttämällä, lapsen itsetuntoa vahvistamalla sekä perustaitojen harjaannuttamisella. (Viittala 2006, 20-22.)

Viittalan mukaan kirjassa lasten yhteinen varhaiskasvatus, hän luonnehtii lapsuutta iloisuutena. Ammattikasvattajat näkevät varhaiskasvatustyön hyvinä puolina lasten hetkessä elämisen taidon ja elämänmyönteisyyden, mutta arjen tohinan keskellä tämä havainto saattaa unohtua, vaikka taito ylläpitää ja synnyttää myönteisyyden ja iloisuuden ilmapiiriä olisikin kasvattajilla. Varhaiskasvatus laajentaa lasten kokemusmaailmaa ja tuo uudenlaisia sosiaalisia suhteita lapsen elämään kuten, päivähoiton henkilöstön ja lasten keskinäiset vuorovaikutussuhteet. Nämä vuorovaikutussuhteet rakentuvat kanssakäymisessä, kommunikaatiossa, kohtaamisessa ja näiden asioiden vastavuoroisuudessa.

Vuorovaikutuksen ollessa toimivaa, ihmisten välille syntyy yhteys. Opetetaan, suojellaan ja opetellaan vahvistamaan yhteenkuuluvuuden, yhteyden ja vuorovaikutuksen tunnetta, jolloin syntyy toivoa. (Viittala 2020, 122-123 & 186-189.)

2.2 Varhaiskasvatuksen arvot

Varhaiskasvatus perustuu vahvalle arvoperustalle, jonka taustalla on vahva ymmärtäminen lapsuuden merkityksestä, kasvusta ja kehityksestä, pedagogisen toiminnan taustalla. Varhaiskasvatuksen arvot perustuvat lapsen edun ensisijaisuuteen, lapsen hyvinvoinnin oikeuteen, huolenpidon ja suojelun varmistamiseen, lapsen yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun, lapsen mielipiteet kuullen ja huomioiden, sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatuslain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuden yleissopimuksen mukaisen syrjäntäkiellon mukaan. (Opetushallitus 2019, 22.)

Varhaiskasvatuksen arvopohjassa korostuu lapsen arvokkuus ja lapsen näkeminen ainutlaatuisena yksilönä. Jokaisella lapsella on tasavertainen oikeus tulla kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään ja yhteisön jäsenenä. Jokaiselle lapselle tulisi taata turvallinen lapsuus. Varhaiskasvatushenkilöstö vastaa näiden asioiden toteutumisesta. He opettavat lapsille, miten muita ihmisiä kohdataan, miten toimitaan oikein elämässä ja miten ilmaistaan omia toiveita. Lapsia ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti keskustelemalla arvoista ja ihanteista. (Opetushallitus 2019, 19-22.)

Jokaisella lapsella on varhaiskasvatuksessa oikeus hyvään opetukseen, kasvatukseen ja kannustavaan palautteeseen. Lapsella on oikeus opetella tunteiden käsittelyä, ristiriitoja ja saada tietoa, miten selviytyä tilanteista. Toiminta tapahtuu leikin kautta, niin että lapsella on oikeus leikkiä, oppia leikin kautta ja iloita oppimisestaan asioista. Tämän kautta lapsi rakentaa omaa identiteettiään ja käsitystä itsestään sekä maailmasta. Lapselle annetaan mahdollisuuksia tunnetaitojen oppimiselle ja eettisen ajattelun kehittymiselle. Tavoitteena on ohjata lapsia terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin. (Opetushallitus 2019, 19-22.)

Lapsen maailmassa oma perhe on merkittävässä osassa. Varhaiskasvatuksessa perheiden kanssa tehtävä yhteistyö nähdään tärkeänä ja yhteistä kasvatusyhteistyötä luodaan kunnioittavan, avoimen ja ammatillisen suhtautumisen kautta moninasiin perheisiin. Jokaisen lapsen tulisi kokea oma perheensä arvokkaaksi ja lapsen perhesuhteita ja identiteettiä tuetaan varhaiskasvatuksessa perheen merkitystä korostaen. (Opetushallitus 2019, 19-22.)

2.3 Vuorovaikutussuhteen luominen varhaiskasvatuksessa

Kohdataksemme toiset ihmiset tässä maailmassa, meidän tulisi nähdä ja kuulla toinen ihminen sekä olla aidosti läsnä tilanteessa. Tähän tarvitsemme vuorovaikutusta, vähintään kahden ihmisen välistä kommunikointia. (Toivakka & Maasola 2011, 31.) Vuorovaikutus muodostuu nonverbaalisesta sekä verbaalisesta kanssakäymisestä. Kieli on sanallisen viestinnän perusta ja sen avulla voidaan selventää kerrottavaa viestiä sekä se laajentaa ihmisten välistä sosiaalisuutta sekä yhteisymmärrystä. Kielellä voimme viestittää tiedostettuja ja tahdottuja viestejä. Kehomme taas välittää koko ajan nonverbaalista viestiä ilmeiden, asennon, eleiden ja äänen kautta. Kehomme viesti tukee sanallista viestintää ja voi jopa korvata sen kokonaan. Kehollinen ja sanallinen viesti yhdessä kertovat sanoman viestin. Onnistuneet kohtaamiset antavat positiivisen mallin, jonka avulla voi seuraavassa kohtaamisessa toimia hyvän kokemuksen ohjaamina. (Toivakka ym. 2011, 31-33.)

Ihmisten välinen kontakti ja vuorovaikutus syntyy aistien kautta. Näitä aisteja ovat kuulo, haju, maku, näkö, tunto, asento, liike ja tasapainoaisti. Eri aistit tukevat toistensa välittämää tietoa ja aistikokemus muodostuu useamman aistin välittämästä tiedosta kokonaisuudeksi. Vuorovaikutustilanteissa käytämme kaikkia aistejamme muodostamaan käsitystä siitä hetkestä. Itsetunto kohdalleen- kirjassa Sari Toivola ja Miina Maasola ovat kirjoittaneet näin: "Esimerkiksi läheisessä vuorovaikutuksessa katsekontakti, ääni, kosketus ja tuoksu sulautuvat yhteiseksi tiedoksi, vaikkapa miellyttäväksi läheisyyden kokemukseksi." (Toivakka ym. 2011, 30.) Tunteemme ovat välittömässä yhteydessä aistitietoon, joita aikaisemmat kokemukset ja havainnot tukevat. Esimerkiksi tietyt tuoksut voivat tuoda voimakkaita muistoja lapsuudesta tai tietyt musiikit voivat herättää meissä monenlaisia tunteita. (Toivakka ym. 2011, 30-31.)

On tutkittu lasten oppivan parhaiten, kun lapset voivat hyvin ja kokevat olonsa turvallisiksi. Lapsen vuorovaikutussuhteet ja myönteiset kokemukset edistävät oppimista. Lapsen oppimiseen vaikuttavat yksilölliset kiinnostuksen kohteet, osaaminen ja aiemmat elämäkokemukset. Leikki on lapselle merkityksellinen oppimisen väline. Leikin kautta lapsi saa motivoivaa ja iloa tuottavaa toimintaa, jonka kautta lapset pääsevät harjoittelemaan monia taitoja, jotka vaikuttavat lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Lapsi on oman elämänsä aktiivinen toimija ja oppiminen on lapselle kokonaisvaltaista. Sitä tapahtuu lasten toiminnan kautta, kuten leikin, liikunnan, tutkimisen, taiteen ja itseilmaisun lisäksi lasten havainnoissa ympäristöään ja mallintaen toisten toimintaa. Lapset kasvavat, oppivat ja kehittyvät vuorovaikutuksessa ympäristön ja heidän kanssaan toimivien ihmisten keskuudessa. (Opetushallitus 2019, 21-22.)

Päiväkodissa tapahtuvaa vuorovaikutusta voidaan tarkastella useammasta näkökulmasta. Näitä näkökulmia ovat esimerkiksi päivähoidon kasvatuksellinen vuorovaikutus, varhaiskasvatuksen vuorovaikutuksen dialogisuus sekä kasvattajan ja lapsen vuorovaikutussuhteen näkökulma. Vaikka vuorovaikutus pääsääntöisesti nähdään kahden ihmisen kanssakäymisenä, vastavuoroisena kommunikointina, päiväkotitoimintaympäristönä muodostaa lapsen ja kasvattajan välille kasvatuksellisen vuorovaikutussuhteen. Tutkimusten mukaan lapsen ja kasvattajan suhteen laatu on merkityksellinen lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen kannalta sekä olennainen osa lapsen sosiaalis- emotionaalista kehitystä. Lasten kanssa vuorovaikutus tapahtuu paljolti nonverbaalisten viestien kautta, kuten lapsen eleiden, ilmeiden ja asennon kautta. Kasvattajan toiminnassa suuri painoarvo tulisi olla siinä mitä kasvattaja itse välittää nonverbaalisessa viestinnässä. Fyysisen kosketuksen kautta kasvattaja voi välittää lapselle välittämistä ja lohduttamista sekä kasvattajan asento välittää tietoa lapselle etäisyydestä tai läheisyydestä. (Korhonen 2016, 9-10.) Lapsen tukeminen tapahtuu vuorovaikutussuhteessa, jolloin vuorovaikutussuhteen pysyvyys ja laatu ovat oleellisessa osassa toimintaa. On tärkeää huomioida lapsen yksilöllinen kasvu ja nähdä jokainen lapsi yksilönä, arvokkaana ja hyvänä. (Opetushallitus 2019, 19-22.)

Päivähoitossa vuorovaikutus tapahtuu päivähoiton fyysisissä tiloissa. Oppimisen kannalta fyysisillä tiloilla on suuri merkitys. Tilan valaistuksella, väreillä ja käyttötavoilla voidaan vaikuttaa lapsen rauhoittumiseen. Läsnaoloa ja rentoutumista on mahdollista harjoitella ympäristöstä riippumatta. Harmoninen ympäristö voi auttaa rentoutumaan ja rauhoittumaan, mutta eivät takaa läsnäoloa ja rauhoittumisen tunnetta. Lasten kanssa toimiessa vuorovaikutuksessa, tulee aikuisen ensin harjoitella läsnäoloa ja rauhoittumista itse, jotta voisi heijastaa rauhaa ympärilleen. Olemalla läsnä omille kokemuksilleen voi sen kautta kohdata toisen ihmisen aidosti. Aikuisen läsnäolo ja aito kohtaaminen, ovat avain hyvälle vuorovaikutukselle. Kaisa Aitlahti ja Satu Reinikainen on kirjassa: Polkuja rauhoittumiseen, läsnäolotaitoja taitoja lapsille ja nuorille kirjoittanut näin: "On edettävä pienin askelin mutta määrätietoisesti, jotta opitaan kunnioittamaan toisen tilaa ja yhteistä tekemistä, näkemään tarkasti, nauttimaan yhteisistä onnistumisista ja koskettamaan toista hyvällä tavalla." (Aitlahti & Reinikainen 2018, 14-18.)

Lapsen emotionaalinen itsesäätely ja myönteinen itsetunto kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Kehitykseen vaikuttaa saako lapsi vuorovaikutussuhteessa kokemuksia siitä, että tunteiden ilmaiseminen ja kokemusten kertominen on hyväksyttävää ja sallittua. Näitä kokemuksia kasvattaja voi vahvistaa lapsen kanssa vahvistamalla vuorovaikutusta lapseen ja vastaamalla sensitiivisesti lapsen aloitteisiin. Satujen ja tarinoiden avulla kasvattaja voi opettaa lapsille myötätunnon kokemusta ja opettaa lasta kohtaamaan tunteita. Kasvattajalla on iso rooli lapsen tunne-elämän kehitykselle. Satujen käyttö tunne-elämän

kehityksen edistäjänä vaatii kuitenkin lapsesta lähtöistä innostusta satuja kohtaan. Sen takia on merkityksellistä löytää lapselle mieluisat tavat satujen kuunteluun. Sadut kehittävät lapsen kielellistä kehitystä. Sadut ja niiden ympärille muodostuvat vuorovaikutushetket aikuisen kanssa ovat lapselle arvokkaita hetkiä myöhempiä kehitysvaiheita varten. (Vörlin 2013,12-16.)

Hyvä vuorovaikutus on laadukkaan pedagogisen toiminnan perustana ja siitä syystä se on varhaiskasvatuksessa oleellisessa osassa. Varhaiskasvatuksessa työskentelevät, tekevät töitä omalla persoonallisuudellaan. Siitä syystä vuorovaikutustaitojen kehittäminen, kehittää varhaiskasvatuksen laatua. Vuorovaikutustilanteita tarkastelemalla voidaan huomata pienien nyanssierojen vaikutukset kokonaisuuteen. (Ahonen 2017, 58-60.)

Kuuselan ja Lemposen Pro Gradu tutkimuksessa, tutkittiin positiivisen vuorovaikutuksen rakentumista lapsen ja aikuisen välille. Tutkimustulokset osoittivat, että positiivinen vuorovaikutus syntyi sekä verbaalisten ja nonverbaalisten vuorovaikutuskeinojen avulla. Tutkimustuloksissa nonverbaaliset ja verbaaliset vuorovaikutusmuodot esiintyivät erillisinä tai päällekkäisesti toisiaan tukevin vuorovaikutus muotoina. Tutkimuksessa verbaaliset vuorovaikutusmuodot tarkoittivat positiivista palautetta, sanallista osallistamista, myönteistä mallintamista, positiivista vahvistamista ja huumoria. Nonverbaalia vuorovaikutusta vahvistavia asioita ovat kasvojen ilmeet, kehon eleet, tilassa sijoittuminen, nauru, fyysinen koskettaminen ja katse. (Kuusela & Lemponen 2019, 14.)

2.4 Myönteinen tunnistaminen varhaiskasvatuksessa

Lapsen käsitys itsestään rakentuu lukuisten eri vuorovaikutussuhteiden, yhteisöjen ja elinympäristöjen kautta, joista yksi on päivähoito. Jokaisen lapsen tulisi tuntea olevansa tärkeä toisille ihmisille sekä kokea olevansa arvostettu. Päivähoito instituutiona voi tukea lapsen myönteisen itsetunnon kehittymistä sekä vahvistaa lapsen itsetuntoa. Tämä vaatii arjen yhteisöiltä, mm. päivähoiton henkilöstöltä pieniä tekoja, joiden kautta lasten hyvinvoinnin tukeminen ja syrjäytymisen ehkäisy päivähoitossa ovat mahdollista. Myönteinen tunnistaminen on käytännön työssä havaittu ja tutkimukseen perustuva näkökulma lasten hyvinvoinnin ja syrjäytymisen ehkäisyn työväline. Sen keskeisenä ajatuksena on arvokkuuden ja osallisuuden vahvistaminen arjen toimintaympäristöissä ja tuen sekä merkityksellisyyden näkyväksi tekemistä yhteisöissä. Myönteinen tunnistaminen on ideologia, jossa pyritään yksilökeskeisestä tukemisesta, tukemiseen arjen yhteisöissä. Myönteistä tunnistamista voi toteuttaa kenen tahansa lapsen kanssa, missä ja milloin vain.

Erilaisuuden arvostaminen ja lapsen voimavarojen tunnistaminen, tarjoaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden tulla arvostetuksi ja tunnistetuksi. (Häkli, Kallio & Koriamäki 2014, 9-15.)

Lapsen tunnistaminen tarkoittaa lapsen aktiivista huomaamista sellaisena kuin hän on. Keskeisintä lapsen tunnistamisessa on lapsen kokemus oikein tunnistetuksi tulemisesta, ilman että kategoriset määrittelyt tai ulkoiset olettamukset vaikuttavat käsitykseen lapsesta. Keskeisintä oikein tunnistamisessa on vuorovaikutus lapsen ja aikuisen välillä. Lapset elävät jatkuvasti sosiaalisissa suhteissa, joissa he tulevat tunnistetuksi joko identiteetille suotuisalla tai hajottavalla tavalla. Kasvattajan tulisi löytää oikeat sanat, tavat, ilmeet ja eleet, joiden kautta lapselle tulisi kokemus, että häntä arvostetaan sellaisena kuin hän on. Oikein tunnistetuksi tuleminen voi tapahtua osana päivähoiton arkea tai tapahtua aktiivisen tietoisien pyrkimyksen kautta. (Häkli ym. 2014, 16-22.)

Myönteinen tunnistaminen voi kohdentua esimerkiksi lapsen voimavaroihin, lapsen osamiseen tai huolenpidon tarpeeseen. Tärkeimpänä voidaan pitää sitä, että myönteinen tunnistaminen vahvistaa lapsen käsitystä hänestä itsestään. Myönteisen tunnistamisen peruspilarit voidaan luokitella neljään osioon; Arkiympäristössä toimiminen, keskittyminen voimavaroihin, yhteisöllisyys ja ennaltaehkäisy sekä toimintakulttuuri. Päivähoitossa myönteinen tunnistaminen voi olla joka hetkessä ja koko toiminnassa mukana kulkeva periaate, joka kulkee mukana jokaisessa vuorovaikutussuhteessa, henkilöstön kesken, lasten ja aikuisten välillä sekä lasten vuorovaikutussuhteissa toisiaan kohtaan. Myönteisesti tunnistettavissa yhteisöissä kaikki yhteisön jäsenet ovat itse myönteisen tunnistamisen kohteita, siinä missä myönteisen tunnistamisen toteuttajia. Myönteinen tunnistaminen ei edellytä erityisiä toimia, tiloja, projekteja vaan kiinnostus, kunnioitus, huolenpito ja onnistumisen huomaaminen riittävät. Voimavaroihin keskittymisen kautta pyritään tukemaan itsetuntoa, vahvistamaan aktiivista toimijuutta yhteisössä ja vahvistamaan yhteiskunnan jäsenyyttä. Tämä ei tarkoita kuitenkaan vaikeuksien sivuuttamista vaan lasten tukemista arkiympäristössä heikkouksineen ja vahvuuksineen. Myönteinen tunnistaminen mahdollistuu tutustumisen kautta ymmärtävässä vuorovaikutuksessa ja kun ihminen tulee oikein kohdattuksi, hän kykenee toimimaan arkiympäristössään toisten kanssa. (Häkli ym. 2014, 20-22, 89.)

Yhteisön hyvinvointiin voi vaikuttaa välittämällä toisista, huomioimalla toisia ja hyväksymällä toiset ihmiset sellaisina kuin he ovat. Työyhteisössä käsittelemällä itsetuntoa vahvistavia asioita, voidaan löytää hyödyllisiä työtapoja toimia yhteisössä. Rakentavan ja kannustavan palautteen saamisella on myönteinen merkitys itsetunnon kehittymiselle. Jokaisella ihmisellä on tarve tulla hyväksytyksi ja ymmärretyksi juuri sellaisena kuin on ja on

merkityksellistä saada tunne olevansa arvostettu ja saada kokemus, että minusta välitetään. (Toivakka & Maasola 2011, 15-28.)

Myönteisiä tunteita ovat ilo, tyytyväisyys, rakkaus ja kiinnostus. Ne ovat tunteita, jotka ovat ihmisen vahvuuksia ja tuovat positiivisia tunteita. Lisäksi ne muodostavan hyvinvointimme perustan. Tutkimusten mukaan onnelliset ihmiset, eli myönteisesti tuntevat menestyvät paremmin kaikilla elämänalueilla. Positiiviset tunteet johdattavat ihmisen toimimaan, ajattelemaan ja tuntemaan tavalla, joka auttaa tavoitteiden täyttymisessä ja tarpeellisten voimavarojen rakentamisessa. Esimerkiksi koulumaailmassa on tutkittu myönteisyyden vaikuttavan positiivisesti oppilaan koulumenestykseen. Lisäksi on havaittu myönteisten tunteiden vaikuttavan ihmisen fyysiseen toimintakykyyn, kuten terveyteen ja vastustuskykyyn. Myönteiset tunteet auttavat meitä ratkaisemaan ongelmia, ajattelemaan luovemmin, oppimaan nopeammin ja vahvistavat optimistisen asenteen syntymistä. Myönteiset ajatukset vaikuttavat fyysisellä, älyllisellä, sosiaalisella ja psykologiselläkin osa-alueella mahdollistaen ihmisen parhaan potentiaalin hyödyntämisen. (Leskisenoja 2017, 38-39.)

2.5 Kasvattajan sensitiivisyys varhaiskasvatuksessa

Kasvattajan sensitiivinen työote on osa laadukasta varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattu kasvattajalta vaadittavia ominaisuuksia, joita ovat; sitoutuneisuus, herkkyys vastata lapsen viesteihin sekä kyky vastata lasten emotionaalisin tarpeisiin. Varhaiskasvatus on jatkuvaa lapsen ja kasvattajan välistä vuorovaikutusta, jolloin laadunarvioinnissa keskeistä on, millaista lasten ja kasvattajan välinen vuorovaikutus on sekä miten kasvattajat kohtaavat lapset. (Korhonen 2016, 5-9.)

Tutkimusten mukaan kasvattajien sensitiivisyys ei varhaiskasvatuksessa ole itsestään selvyyttä, vaikka se onkin varhaiskasvatuksen laadun keskeinen tekijä. Tutkimusten mukaan kasvattajien sensitiivistä työtettä on pystytty kehittämään keskittämällä huomiota vuorovaikutustilanteen sensitiivisyyteen. Sensitiivinen kasvattaja tunnistaa herkästi lapsen perustarpeita sekä tunnetiloja. Sensitiivinen kasvattaja välittää ymmärrystä ja pyrkii vastaamaan lapsen tarpeisiin. Kasvattajan sensitiivisyys välittyy kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Vuorovaikutuksessa sensitiivinen kasvattaja kuuntelee ja vastaa lapselle. Lapsen ja kasvattajan lempeä vuorovaikutus näkyy kasvattajan lämpimänä, lapsesta huolehtivana ja välittämistä osoittavana toimintana. Kasvattaja kehuu ja kannustaa lasta ja vahvistaa lapsen turvallisuuden tunnetta. Sensitiivisen kasvattajan myönteisyys lasta kohtaan näkyy kasvattajan ilmeissä, eleissä, puhutavassa ja äänensävyissä. Kasvattaja kohtelee lasta kunnioittavasti ja arvostaa lasta. (Korhonen 2016, 12.)

Päiväkodissa lapselle annettavaa yksilöllistä, häntä huomioivaa ja välittävää toimintaa ovat arjen perustoimet, kuten ulkoiluun pukeminen ja riisuminen, lapsen hygieniasta huolehtiminen ja päivälevolle käyminen. Näissä tilanteissa kasvattaja voi välittää lapselle läheisyyttä ja osoittaa lapsesta välittämistä aidon kohtaamisen sekä lapsen tarpeiden havaitsemisen kautta, yksilöllisessä vuorovaikutuksessa. (Korhonen, 5-9.) Sensitiivisen kasvattajan toiminta arjessa näyttäytyy kasvattajan tasapuolisena huomiona ryhmän jokaiselle lapselle. Kasvattaja kyykistyy kohtaamaan lapsen sekä antaa lapsille lämmintä huomiota haastavissakin kasvatustilanteissa. Kasvattaja kykenee tekemään hienovaraisia tulkintoja tilanteista ja tunnistaa lapsen käytöksen takana olevia syitä, mitätöimättä lapsen tunteita. Sensitiivinen kasvattaja osoittaa hyväksyntää ja lapsen tunteiden hyväksymistä. Kasvattaja sitoutuu lapsen auttamiseen tunnetilojen kohtaamisessa, joka auttaa lasta saavuttamaan tunnetasapainon ja lisää sitä kautta lapsen emotionaalista hyvinvointia. Ristiriita tilanteissa sensitiivinen kasvattaja pyrkii selvittämään ristiriitoja sopivilla sanavalinnoilla, lempeällä äänensävyllä, lapsen kanssa kiireettömästi keskustellen sekä lasta kuunnittaen, kuunnellen ja lapsen tarpeita huomioiden. (Korhonen 2016, 12-14.)

Kun kasvattaja oppii tuntemaan lapsiryhmän lapsia ja toimimaan sensitiivisesti ryhmässä, kasvattajan on mahdollista ennakoida ja ennaltaehkäistä joitakin lapsiryhmässä syntyviä ristiriitatilanteita. Kasvattaja näyttää lapsille omalla toiminnallaan, että haastavistakin tunteista ja tilanteista selvittää yhdessä. Lapsen tunteiden ja käyttäytymisen säätely palautuu kasvattajan rauhoittavan ja empaattisen läsnäolon myötä. Aikuisen läsnäolo tuo turvaa lapsen tunteiden kohtaamiseen. Aikuisen empaattisuus on suoraan vaikutuksessa lapsen kykyyn rauhoittua kohdatessaan isoja tunnekuohuja. Lapsen rauhoittelutavat ovat yksilöllisiä, mutta jokaiselle lapselle empaattisesta kohtaamisesta on hyötyä. Kasvattaja voi osoittaa empatiaa ymmärtämällä sen miten ison tunnekuohun vallassa lapsi on. Empatiaa voi osoittaa lapselle sanoin ja elein. Laadukas varhaiskasvatus on kasvattajien ammattitaitoa, lämmintä ja vastavuoroista vuorovaikutusta, turvallisuutta ja sensitiivistä työtä. Kun kasvattajan ja lapsen suhde on turvallinen, tukee se lapsen sosiaalis- emotionaalista kehitystä positiiviseen suuntaan ja toimii lapselle eheyttävänä kokemuksena. (Ahonen 2017, 28-31, 35, 51-51.)

Korhosen tutkimuksessa tutkittiin kasvattajan sensitiivisyyttä vuorovaikutuksessa lapsen kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa mainitaan laadun toteutumisen pohjaksi sitoutunut, herkkä ja lapsen tarpeisiin ja emootioihin vastaava kasvattaja. Tutkimuksessa ja aikaisemmissa tutkimuksissa kasvattajan sensitiivisyys näyttäytyi vuorovaikutukseen sitoutumisena, lapsen tarpeisiin ja huolenaiheisiin vastaamisena ja lapsen tunteisiin eläytymisenä. Tutkimuksen mukaan kasvattajan sensitiivisyys näkyi parhaiten kasvattajan tavassa osoittaa lämpöä ja kiintymystä. Kasvattaja vastasi myönteisellä tunteella ja viesti

lapselle hymyllä, katseella ja myönteisellä äänensävyllä. Kasvattajan toiminnassa näkyi sitoutuminen lapsen ohjaamiseen ja tilanteiden ratkaisuun. Kasvattajan rauhallinen ja hidas puhetyyli sekä rauhoittava äänensävy ohjaavat lasta lempeästi. Useamman tutkimuksen mukaan kasvattajan sensitiivisyys näkyy kasvattajan lämminhenkisenä ohjauksena ja lämpöisenä suhtautumisena lapseen. (Korhonen 2016, 35-37.)

3 VAHVUUSLÄHTÖINEN KASVATUSKULTTUURI

3.1 Positiivinen psykologia

Positiivinen psykologia on uudenlainen tapa lähestyä ihmistä ja ihmisen psykologista tarkastelua, jonka tutkimuskohteena on ihmisen voimavarat, valmiudet ja positiiviset ominaisuudet. Positiivinen psykologia voidaan määritellä ihmisen vahvuuksien ja hyveiden tieteelliseksi tutkimukseksi. Tavoitteena on kääntää tutkimussuuntaus negatiivisesta ja ongelmakeskeisestä ajattelusta positiiviseen suuntaan, voimavarojen löytämiseen. (Leinonen 2011, 12-13.)

Positiivisessa psykologiassa on kyse positiivisista tunteista, merkityksellisestä elämästä ja elämään sitoutumisesta. Positiivisessa psykologiassa ei lähdetä etsimään kielteisiä asioita, esimerkiksi sairauksia vaan huomio käännetään elämää kannattelevien asioiden tunnistamiseen ja löytämiseen. Ihmisiä autetaan löytämään omia vahvuuksiaan ja positiivisia asioita elämästä. Sen lisäksi ihmistä rohkaistaan käyttämään näitä positiivisia ominaisuuksia ja kääntämään ne omiksi voimavaroikseen. (Soppela 2016, 7.) Positiivinen psykologia tutkii ihmisen käyttäytymistä ja ajattelua, kun taas positiivinen pedagogiikka on kasvatussuuntaus, joka nostaa esille lasten vahvuudet, positiiviset tunteet ja vahvistaa osallisuutta toiminnan kautta. (Airaksinen & Klasila 2016, 2.)

3.2 Positiivinen pedagogiikka

Positiivisen pedagogiikan peruseriaatteisiin lukeutuu sosiaalisten suhteiden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen yhteisöllisen ja myönteisen toimintakulttuurin kautta. Lasten osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen on kasvatustyön lähtökohtana. Lasten hyvinvointia tuetaan tunnistamalla lapsen vahvuuksia ja voimavaroja, edistäen myönteisten tunteiden kehittymistä. Tärkeää on luottamuksellinen ja arvostava vuorovaikutus. Positiivisen pedagogiikan toteuttaminen ei vaadi suuria asioita, vaan isoin merkitys on pienillä teoilla. Kasvattajan herkkyys tunnistaa myönteisiä kokemuksia ja auttaa lapsia havaitsemaan näitä hetkiä on positiivista pedagogiikkaa. Jaetut myönteiset kokemukset muodostuvat sosiaalisiksi resursseiksi ja luovat keskinäistä hyvää oloa. Positiiviset kokemukset ja tunteet parantavat ihmisten välistä vuorovaikutusta ja edistävät ongelmanratkaisutaitoja, luovuutta ja kekseliäisyyttä. Positiivinen pedagogiikka painottaa yhteisöjen ja sosiaalisten suhteiden merkityksellisyyttä lapsen kehityksessä. Positiivisessa pedagogiikassa ajatusmallia

muuttamalla negatiivisuudesta positiivisuuteen, pystytään lisäämään lapsen oppimisen mielekkyyttä. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta positiivisen pedagogiikan kautta voidaan edistää yksilön ja yhteisöjen hyvinvointia, ehkäistä syrjäytymistä ja kehittää hyvinvointitaitoja. Pedagogiikan taustalla on positiivinen psykologia. (Kumpulainen, K. 2020.) Viime vuosien aikana positiivinen pedagogiikka ja positiivinen psykologia ovat nousseet suosioon. On huomattu, että hyvinvointitaitoja voidaan systemaattisesti opettaa, siinä missä muitakin kasvun ja kehityksen kannalta oleellisia taitoja. (Myyry 2018, 2.)

Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa on lasten taitojen, vahvuuksien ja hyvyden esille tuomista. Positiivinen pedagogiikka opettaa lapsille hyvinvointitaitoja sekä edistää luonteen vahvuuksia. Sitä voidaan verrata hoitotyössä tehtävään positiivisen psykologian soveltamiseen kasvatustyössä. Positiivinen pedagogiikka on laajasti maailmalle levinnyt sekä yleistyvä kasvatustyössä. Positiivinen pedagogiikka on laajasti maailmalle levinnyt sekä yleistyvä kasvatustyössä. Positiivinen pedagogiikka on laajasti maailmalle levinnyt sekä yleistyvä kasvatustyössä. Positiivisen pedagogiikan lähtökohtina on lasten toimijuuden vahvistaminen yhteisöllisen ja osallisuutta vahvistavan työskentelyn kautta. Lapsen saadessa arvostusta omana itsenään, lapsi alkaa löytämään omia vahvuuksiaan ja potentiaaliaan täysivaltaisena toimijana. (Leskisenoja 2017, 8-18.)

Positiivisen pedagogiikan mukaisesti kasvattajan tulisi kyetä huomioimaan lapsen kasvu- ja ympäristö, mielenkiinnonkohteet sekä oppimisvalmiudet ja kohdentaa toiminta lapsilähtöisesti, jolloin se on mielekästä ja tukee lapsen oppimista sekä kasvua. Positiivisen pedagogiikan kasvattaja uskoo lasten kykyihin ja mahdollisuuksiin. Hän on välittävä ja kannustava kasvattaja, joka monipuolisilla, kekseliäillä ja yhteisöllisyyttä tukevilla tavoilla ohjaa lapsia, uskoen lasten potentiaaliin. Koulumaailmassa on tutkittu lasten viihtyvän ja innostuvan opiskelusta, kun se koetaan mielekkääksi ja kiinnostavaksi sekä se tapahtuu positiivisessa ja myönteisessä ilmapiirissä. Positiivisen pedagogiikan peruslähtökohtiin kuuluu myös myönteiset ihmissuhteet, joita rakennetaan turvallisessa kasvu-ympäristössä ja välittävien vuorovaikutussuhteiden avulla. Lapsille kaverit ovat tärkeitä ja positiivisten kavereiden tukeminen on osa positiivista pedagogiikkaa. (Leskisenoja 2017, 8-18.)

Kasvattajan lapselle antama myönteinen tunnustus ja positiivinen palaute eheyttää ja voimaannuttaa lasta. Kasvattajan on tärkeätä havaita aidon palautteen paikat ja antaa kiitosta lapsen onnistumisesta ja hyvästä toiminnasta. Positiivinen palaute pitää tulla ajallaan ja aidossa onnistumisen hetkessä, joka vaatii kasvattajalta herkkyyttä havaita lapsen toiminnassa hyvät asiat. (Leskisenoja 2017, 17.)

Positiivisen pedagogiikan tavoitteena on selkeyttää lapsen käsitystä omista vahvuuksistaan ja kyvyistään. Näitä lapsen vahvuuksia tuodaan ja nostetaan esille lapselle. Lapsen luonteenvahvuudet näkyvät lapsen toiminnassa, tunteissa ja ajatuksissa. Myönteinen

luonteen kasvu tapahtuu myötätuntoisessa, välittävässä ja turvallisessa vuorovaikutuksessa, joka alkaa lapsuuden kokemuksista sekä siihen liittyvistä onnistumisista, haasteista ja oman pystyvyyden kokemuksista. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 9-13, 31.)

Positiivinen pedagogiikka soveltuu hyvin erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa työkentelyyn, koska kasvattajan myönteisyys lasta kohtaan kasvaa. Näin erityisen tuen tarpeita voidaan rakentaa vahvuuksien kautta. Erityiskasvatuksessa usein ongelmat ja haasteet nostetaan esille, joka ei tue lapsen itsetuntoa. Lapsen vahvuuksien näkeminen antaa paremman kuvan lapsesta ja kannustaa hyvien puolien vahvistamiseen. (Airaksinen & Klasila 2016, 19-20.)

3.3 Itsetunnon vahvistaminen

Lapsen itsetunto kehittyy jatkuvasti vuorovaikutuksessa toisiin ihmisiin, vuorovaikutustaitojen kasvaessa sekä itsetuntemuksen kehittyessä. Lapsen hyvä itsetunto näkyy itsestä pitämisenä, itsensä arvostamisena sekä itseensä luottamisena. Keskeistä hyvässä itsetunnossa on kokemus siitä, miten näen itseni. Tunnenko olevani hyvä ja hyväksytty, sellaisena kuin olen. Hyvä itsetunto on oman elämän arvokkaana ja hyvänä kokemista sekä itsensä arvostamista ja se näkyy kykyinä arvostaa toisia ihmisiä. Hyvä itsetunto auttaa saavuttamaan tavoitteita elämässä. Tästä voimme päätellä myönteisen itsetunnon merkityksen lapsen kehityksen kannalta, sillä negatiivinen käsitys itsestä sekä itsetunnon puute vaikuttaa vuorovaikutukseen toisten kanssa, lapsen hyvinvointiin ja terveyteen. (Toivakka ym. 2011, 15-28.)

Lapsen itsetuntoa voidaan kartoittaa kysymällä lapselta, kuinka paljon hän arvostaa itseään ja miten lapsi suhtautuu itseensä. Lapsen itsetunto saa vaikutteita erilaisten elämäkokemusten kautta, miten lapsi on kokenut selviytyvänsä tilanteista ja millaista palautetta lapsi on saanut. Hyvä itsetunto on itsensä arvostamista ja sitä voidaan lapsen kanssa arvioida sen avulla, kuinka paljon hyviä ominaisuuksia lapsi itsessään kokee olevan. Lapsen kertoessa itsestään hän tuo esiin positiivisia ominaisuuksiaan ja kykenee tunnistamaan kehittymiskohteitaan. Myös lapsen kokemus ja vuorovaikutustaidot kertovan lapsen itsetunnon kehittymisestä, sillä luonteva vuorovaikutus on hyvän vuorovaikutuksen kulmakiviä. Heikko itsetunto voi näkyä lapsen itsensä vähättelynä sekä lapsi ei kykene käsittelemään pettymyksen kokemuksia. Hänen on vaikea erotella epäonnistuneen suorituksen jälkeen sitä, ettei epäonnistunut suoritus merkitse, että lapsi olisi huono, vaikka hänen suorituksensa olisi. (Toivakka ym. 2011,15-28.)

Lapsen hyvää itsetuntoa ei voida lapselle opettaa, mutta myönteisen ja tietoisin työskentelyn avulla voimme vahvistaa lapsen itsetunnon myönteistä kehittymistä. Myönteisen itsetunnon vahvistamisen taustalla tulee olla lapsen kannustava ja kunnioittava kohtaaminen, sillä itsetuntoon vaikuttavat kokemukset säteilevät koko lapsen elämänkaareen. Lapsen itsetunnon kehityksen kannalta on merkityksellistä läheisen aikuisen antama myönteinen palaute lapsen toiminnasta. Ryhmässä toimiessa aikuisen tulisi kiinnittää huomiota tapansa toimia läsnä olevasti ryhmässä, ryhmän sisäisen luottamuksen rakentamiseen sekä positiivisen ja kannustavan palautteen antamiseen. (Toivakka ym. 2011, 15-28.)

Lapsen itsetunnon kehittymiseen vaikuttaa kasvuyhteisöjen toimintakulttuurit ja yhteisöjen hyvinvointi. Sen sijaan että keskityttäisiin pelkästään lapsen itsetunnon kehittämiseen, voidaan lapsen itsetunnon myönteistä kehittymistä tukea kasvuyhteisöjen myönteisen toimintakulttuurin kautta, jolloin lapsen itsetunnon kehittämistä tuetaan rakenteellisesti. Itsetunto kehittyy koko ihmisen elämänkaaren aikana. Ihmisen kasvun kautta oman arvon tunnistaminen ilman ulkoista hyväksyntää vahvistuu, jolloin itsetunnon rakentuminen määräytyy enemmän ihmisestä sisältä päin. (Toivakka ym. 2011, 15-28.)

Lapsen itsetunto kehittyy vuorovaikutuksessa häntä ympäröivien ihmisten kanssa. Kun lapsi kokee olevansa merkityksellinen ja tärkeä häntä ympäröiville ihmisille, voi lapselle kehittyä myönteinen itsetunto. Itsetunnon kannalta on ratkaisevaa, miten lapsi kokee kuuluvansa hänelle merkityksellisiin kasvuyhteisöihin, kuten perheeseen, harrastusryhmään, ystäväpiiriin tai laajemminkin yhteiskuntaan. (Toivakka ym. 2011, 15-28.)

4 SATUHIERONTA

4.1 Satuhierontamenetelmä

Satuhieronta on menetelmä, jossa yhdistyy satumaailma ja lempeä kosketus. Satuhieronta on Sanna Tuovisen kehittämä menetelmä, jonka taustateorioihin on vaikuttanut rosen-terapia, theraplay ja NLP. (Tuovinen, 2014 7-9) Varhaiskasvatuksessa satuhieronnalla voidaan vastata päivähoidossa oleviin stressitekijöihin. Lisätä satuhieronnan avulla kiireettömiä, aikuisen läsnäolon hetkiä, joissa ympäristön melutaso pienenee. Lapsen kasvussa ja kehityksessä varhaiset vuodet ovat merkityksellisiä, ja niistä suuren osan lapsi viettää päivähoidossa. Myönteiset kokemukset ja läsnäolevakohtaaminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta. (Tuovinen 2014, 90-91.)

Satuhierontaa menetelmänä voidaan varhaiskasvatuksessa hyödyntää pienryhmätoiminnassa, siirtymätilanteissa, nukahtamistilanteissa, yhteisissä hetkissä ja juhlapäivinä. Satuhieronta lorujen pituudet valitaan lapsen iän ja kehitysvaiheen mukaisesti. Fyysisellä tilalla on merkitystä lapsen rauhoittumiseen. Varhaiskasvatuksessa kiinnittämällä huomiota tilan valaistukseen, äänimaailmaan ja mukavuuteen voidaan helpottaa lapsen rauhoittumista. Satuhierontaa voi toteuttaa aikuisen hieromalla lasta tai lasten hieroessa toisiaan. Satuhieronnan vaikutukset varhaiskasvatuksessa näkyvät lasten tyytyväisyydessä. Satuhieronta vahvistaa lapsen ja aikuisen välistä suhdetta ja lasten keskinäisiä vuorovaikutussuhteita. Lasten väliset konfliktitilanteet vähenevät ja lasten psykosomaattinen oireilu vähenee. Lisäksi satuhieronnan avulla voidaan helpottaa päivähoidon siirtymätilanteita. Parhaisiin tuloksiin menetelmän käytöllä päästään, kun satuhierontaa toteutetaan säännöllisesti lasten kanssa. (Tuovinen 2014, 90-91.)

Lapsen kehityksen kannalta satuhieronnalla on iso vaikutus. Lapsi oppii myönteisesti koskettamaan toisia, kasvaa itse samalla itseensä ja sosiaalisiin taitoihinsa luottavaksi aikuiseksi. Myönteinen kosketus jättää lapselle muistijäljen, jota kautta kynnyksensä negatiiviseen koskettamiseen nousee. Satuhieronnan kautta lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät lapselle luontaisella tavalla, leikin kautta. Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kehittymisen kautta lapsi kokee osallisuutta päivähoitoryhmään, lapsen luottamus itseensä paranee sekä ryhmähenki kehittyy myönteiseen suuntaan. Kiusaamistilanteet lapsiryhmässä vähenevät ryhmähengen paranemisen myötä. Hyvät sosiaaliset ryhmätaidot auttavat lasta selviytymään elämässä paremmin. Satuhieronta metodina lisää myönteistä koskettamista ryhmässä, joka lisää positiivisen sosiaalisuuden ilmapiiriä. Sen avulla tuetaan kaikkien lasten kehitystä tasavertaisesti. (Tuovinen 2014, 105-107.)

Satuhieronnan avulla luottamus lisääntyy ja lapset pysyvät kosketuksissa toisiin ihmisiin, myönteisen koskettamisen avulla. Kosketuksen kautta syntyy oksitosiini hormonia, joka rauhoittaa lasta. Lapsi kokee osallisuutta ja hyväksyntää itseään kohtaan. Oksitosiini syntyy aivojen välittäjä reseptoreissa miellyttävän kosketuksen myötä. Satuhieronnan vaikutukset välittyvät koko lapsi ryhmälle, tilaan syntyvän rauhallisen ilmapiirin kautta. Varhaiskasvatuskäisen lapsen kehityksessä tunnehermoston kehittyminen on olennaisessa osassa. Lapsi tarvitsee apua stressiin säätelyyn ja rentoutumisen opetteluun. Satuhieronnan avulla lapsi voi oppi rauhoittumisen ja rentoutumisen tuovaa hyvää oloa. (Suorsa 2016, 26-29.)

Varhaiskasvattaja saa satuhieronnasta myönteisiä kokemuksia. Kosketus rauhoittaa, laskee sydämen sykettä, rauhoittaa pulssia ja vähentää stressihormoneja. Tarinat ja lapsen koskettaminen ovat samalla läsnäolohetkiä kasvattajalle. Kasvattajat ovat havainneet satuhieronnan positiivisia vaikutuksia toiminnan jälkeen. Lapseen myönteisesti suhtautuminen on lisääntynyt ja kasvattajat ovat huomanneet antaneensa enemmän syyliä ja läheisyyttä lapsille. (Tuovinen 2014, 124-142.) Kasvattajan huomattessa läsnäolon merkityksen, työn suorittaminen vähenee ja ilo työhön kasvaa. Satuhieronta läsnäolollaan antaa lapselle merkityksellisuuden ja arvostuksen kokemuksen. Satuhieronta vaikuttaa positiivisesti lapsen itsetunnon kokemukseen. Tutkimusten mukaan lapsista tuntuu hyvältä, kun aikuinen on aidosti läsnä ja sen takia satuhieronta on usein pidettyä ja uudelleen toivottua toimintaa (Suorsa 2016, 29-31.)

Satuhieronnan vaikutukset ovat moninaiset. Se vaikuttaa psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Tärkeänä osana toimintaa on sadun ja kosketuksen yhdistäminen. Tarinaa kerrotaan kahden eri aistikanavan kautta, joista molemmat vahvistavat kuulijan kokemusta ja tarinan viestiä. Lisäksi kosketus ja tarina vahvistavat läsnäoloa ja lisäävät kosketusyhteyttä. Satuhieronnan arvoina ovat luottamus, arvostus, ilo, leikki, ihmisyyys ja yhteisöllisyys. Satuhieronta on satujen ja tarinoiden yhdistämistä hieronnan, rauhoittumisen ja rentoutumisen kautta. Sen avulla tuodaan läsnä olevaa kohtaamista ilon ja leikin kautta, itsetunnon tukemista ja itsearvon vahvistamista. Satuhieronnassa hyödynnetään kehoa aktivoivia ja rauhoittavia liikkeitä. Erilaisilla liikkeen suunnilla ja rytmityksillä voi vahvistaa sadun viestiä. Satuhieronnassa kerrotaan sanattomia ja positiivisia viestejä omalla läsnäololla. Äänenpainoihin on hyvä kiinnittää huomiota. Puhuesssa rauhallisella ja rentouttavalla äänellä, heijastat omaa rauhallisuuttasi lapseen. Sadun, kosketuksen ja läsnäolon yhdistäminen on inspiroivaa, luovaa ja rentouttavaa. Satuhieronnan vaikutuksia on tutkittu. Säännöllisen satuhieronnan toteuttaminen on tuonut muutoksia vuorovaikutuksen, empatian, luottamuksen ja läheisyyden näyttämässä. (Tuovinen 2014, 10-23.)

4.2 Kosketuksen merkitys satuhieronnassa

Myönteinen kosketus kertoo, että minusta välitetään. Se on tapa osoittaa välittämistä toiselle. Sen vuoksi se on tärkeässä roolissa jokaisen ihmisen elämässä sekä myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamisessa. Koskettaminen lisää ihmisten välistä läsnäoloa hetkessä sekä samalla sillä on positiivisia vaikutuksia ihmisen kehoon, mieleen ja hyvinvointiin. Parhaimmillaan kosketus on huomioimista ja samalla huomatuksi tulemistä. Kosketus on yksi ihmisten välisen kommunikaation muoto, jolla voi välittää toiselle viestiä, jopa silloin kuin sanoja ei ole. Kosketuksen kautta ihmisten välisestä tunteesta voi tulla yhteinen, myönteinen katse ja kosketus, tuntuu sydämessä asti. (Tuovinen 2014, 7-9 & 30-44.)

Myönteinen koskettaminen on läsnä olevaa, toista ihmistä arvostavaa ja hyväksyvää kosketusta. Myönteinen kosketus arvostaa toisen ihmisen rajoja ja kuuntelee toisen toiveita. Ihmisillä on erilainen suhde koskettamiseen ja toisille kosketuskulttuuri on luontevampaa kuin toisille. Myönteinen koskettaminen vaatii tilan, ajan ja paikan, jolloin se on sallittua. Kosketus ei pyydä, vaadi tai odota, vaan se antaa saajalleen positiivista oloa. Kosketuksen tarkoituksena on vahvistaa toisen ihmisen hyvinvointia, vahvistaa perusluottamusta ja lievittää stressiä. Tärkeää on luoda hyvä luottamussuhde kosketettavaan ihmiseen ja saada ihmiseltä lupa hänen koskettamiseensa. (Tuovinen 2014, 30-44.)

Varhaiskasvatuksessa aikuisen ja lapsen välinen kiintymyssuhde voi vahvistua myönteisen koskettamisen avulla. Varhaiset kiintymyssuhteen kokemukset vaikuttavat pitkälle lapsen elämään ja muokkaavat lapsen persoonan kehitystä. Sillä on merkitystä, miten varhaiskasvattaja kohtaa ja näkee lapsen. Saatujen kokemusten kautta lapsi mallintaa toimintaansa aikuisuudessa ja myönteiset kokemukset vaikuttavat kykyyn tulla toisten ihmisten kanssa toimeen, rakastaa toisia ja ottaa rakkautta vastaan itselleen. Varhaislapsuuden tärkeimpiä kehitystehtäviä on perusturvallisuuden luominen. Se syntyy vuorovaikutuksessa lasta hoitaviin ihmisiin ja kiintymyssuhteen muodostuessa. Perusturvallisuuden muodostumiseen vaikuttaa kasvattajan reagointi lapsen tarpeisiin ja kuinka luotettavaa sekä ennakoitavaa aikuisen reagointi lapsen läheisyyden tarpeeseen on. Kun lapsi voi luottaa olevansa aikuisen silmissä tärkeä ja arvokas, voi turvallinen yhteys muodostua ja turvallisuuden tunne syntyä. Lapselle voi osoittaa rakkautta antamalla huomiota ja myönteistä koskettamista. Kasvattajan kannalta oleellista on kyetä osoittamaan aitoja, myönteisiä tunteita lapselle. Läheisyys, syli ja hellyys sekä myönteinen vuorovaikutus vaikuttavat positiivisesti lapsen kehitykseen. (Tuovinen 2014, 30-44.)

Jokainen lapsi tarvitsee myönteisiä kokemuksia itsestään. Varhaiskasvatuksessa on mahdollisuus tarjota lapsille myönteisen kosketuksen paikkoja. Näiden hetkien avulla voidaan ehkäistä myöhemmin syntyviä mielenterveysongelmia ja opettaa lasta tunnistamaan omia ja toisten rajoja koskettamisen suhteen. Kun myönteistä koskettamista tietoisesti opetellaan, siitä tulee osa elämää. Tärkeintä on kertoa lapselle hänen olevan tärkeä sekä arvokas ja antaa omaa arvoa vahvistavia viestejä. Varhaiskasvattajat voivat olla tukemassa ja ohjassa lasta lukuisten tunteiden opettelussa ja vierellä kulkijoina lapsen tunteiden kohtaamisessa. Lapsen on saatava tunne siitä, että kasvattaja on lapsen tukena, kun lapsi kohtaa pelottavia, hämmennystä ja kiukkua sekä pettymystä tuovia tunteita. Tähän riittää kasvattajan myönteinen kosketus ja läsnäolo. Koskettamisella on selkeä yhteys tunteisiin, kokemusmaailmaan ja alitajuntaan. (Tuovinen 2014, 66-74.)

4.3 Satujen merkitys lapsen kehitykselle

Sadut auttavat lasta kehittymään kokonaisvaltaisesti. Satujen kautta lapsen persoonallisuus kehittyy ja lapsen valmiudet kohdata tunteita vahvistuvat. Kasvattajan ja lapsen yhteiset satukokemukset vahvistavat lapsen uskoa selviytyä elämästä ja vahvistavat itsetuntoa. Kasvattajan kanssa yhdessä toteutettu satuhetki lisää rauhoittumista ja kasvattajan ja lapsen välistä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Satujen positiivinen vaikutus lapsen kehitykseen on suuri. Lapsi pystyy vahvistamaan persoonallisuuttaan, luovuuttaan, mielikuvitustaitojaan sekä samalla harjoittelemaan tunne- ja arkielämän taitoja. (Sipponen & Viitanen 2015, 14-20.)

Sanataidekasvatus on loruja, riimejä, tarinoita, runoja ja kirjallisuutta. Sanataide on kasvattajan kanssa yhdessä toteutettua lempeää yhdessäoloa. (Sipponen ym. 2015, 14-20.) Sanataiteen kautta lapsi kehittää itseilmaisua, identiteettiä ja lapsen hyvinvointia. Sanataiteessa korostuu lapsen ja kasvattajan yhdessä tekeminen, aistillisuus ja mielikuvituksen kehittyminen. (Junkkonen & Kaisto 2019, 17.)

Sanataide kasvatus on lisätty varhaiskasvatuksen perusteisiin vuonna 2018. Sanataiteen vaikutusta kielen- ja vuorovaikutuksen kehitykseen on tutkittu vielä vähän. Junkkosen ja Kaiston tekemän tutkimuksen mukaan sanataide kasvattajan kanssa vahvistaa kielen oppimista. Lapsen oppimista tukee puheen lisäksi kuva tai esine, kun lapsi alkaa tunnistamaan, että puhe ja kuva vastaavat toisiaan. Tutkimuksen mukaan lorujen ja runojen tahdissa tehdyt sormi- ja jumppaleikit tuottavat selkeän yhteyden kehon ja kielen rytmikkyyteen sekä yhdessä kasvattajan kanssa tehtyinä, vahvistavat vuorovaikutusta. Toistojen kautta lapsi kykenee painamaan sadun viestiä mieleensä ja ymmärtämään sadun

sanomaa. Loruleikit ovat mukavaa yhdessäoloa ja yhdessä tekemistä, joiden kautta on mahdollisuus tunteiden käsittelyyn, huumoriin, empatiaan ja kielellisiin elämyksiin. (Junkkonen ym. 2019, 5 & 14-18.)

5 TOIMINTASUUNNITELMA

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta vaiheesta. Opinnäytetyöhön sisältyy kaksi prosessia. Prosessi alkaa tiedollisen teoriapohjan keräämisestä. Teoriapohjan koonnin jälkeen luodaan toiminnallisen opinnäytetyö prosessin toisessa vaiheessa tuotos, joka minun työssäni on opas ja lorupaketti. Toiminnallinen opinnäytetyöni koostuu teoriaosuudesta, lorupaketista ja lorupaketin käyttöoppaasta.

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on luoda työelämään käyttökelpoista ja käytännön työtä helpottavaa materiaalia. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotos voi olla ohje, opas, toiminta tai järjestetty koulutus. Opinnäytetyö tulee kohdentaa kohderyhmän tarpeita vastaavaksi sekä vastata asetettua käyttötarkoitusta. Toiminnallisen opinnäytetyön teoriapohjan tulee vastata työn sisältöä. Minun työssäni kohderyhmänä on varhaiskasvatuksen henkilöstö. Oppaan tarkoituksena on kehittää varhaiskasvattajien työtä. Lorupaketin tarkoituksena on tarjota helposti käyttöönotettava työväline myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa.

5.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on helpottaa varhaiskasvattajien työtä ja tarjota keinoja vahvistamaan myönteistä vuorovaikutusta lapsen kanssa, pienien läsnäolon hetkien avulla. Työn taustalla on myönteinen vuorovaikutus, läsnä oleva kosketus ja lapsen hyvänä näkemisen taito. Lorupaketti tarjoaa varhaiskasvattajille helposti toteutettavan tavan positiivisen pedagogiikan toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyön tuotoksen tarkoituksena on tarjota lapsille varhaiskasvatukseen myönteisiä ja läsnä olevia rauhoittumishetkiä, joiden avulla vahvistetaan samalla lasten itsetuntoa. Tuotoksen tavoitteena on luoda varhaiskasvatusryhmään myönteistä ilmapiiriä ja tukea lasten kasvua ja kehitystä. Tarkoituksena on vahvistaa ja syventää varhaiskasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutussuhdetta.

5.3 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on valmistaa kahdentoista lorun materiaalipaketti, helpottamaan varhaiskasvattajien työtä. Lorupaketti on tarkoitettu varhaiskasvatuksen henkilöstön käyttöön, lisäämään myönteistä vuorovaikutusta lapsen ja kasvattajan välille. Tavoitteena on luoda varhaiskasvatuksessa helposti käytettävä lorupaketti.

5.4 Opinnäytetyön toteutussuunnitelma

Opinnäytetyön prosessi eteni loogisesti alkaen oman oppimisen kehittämisestä itsenäisesti ja Lahden Ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämisosaamisen kurssin kautta. Itsenäinen tiedonhakuprosessi alkoi aiheen valinnan jälkeen. Aihe rajautui keskittymään varhaiskasvattajan ja lapsen välisen myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen. Opinnäytetyön toteutus tapahtui Lahden Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön prosessin mukaisesti. Opinnäytetyö edistyi aikataulun mukaisesti. Opinnäytetyö prosessissa on huomioitu hyvät eettiset periaatteet. Tuotoksen arviointiin osallistuneiden varhaiskasvattajien henkilötietoja ei ole kerätty eivätkä henkilöt ole tunnistettavissa opinnäytetyöstä. Opinnäytetyössä lapsien henkilötietoja ei ole kerrottu sekä toiminnan ovat toteuttaneet lasten kanssa entuudestaan tutut henkilöt.

Toiminnallisen opinnäytetyön prosessi:

- aiheenvalinta
- opinnäytetyön suunnitelma
- opinnäytetyön tekeminen
- opinnäytetyön esittäminen
- opinnäytetyön vertaisarvioijan palaute
- opinnäytetyön kypsyysnäyte
- opinnäytetyön arviointi.

5.5 Opinnäytetyön arviointisuunnitelma

Opinnäytetyön arvioi Lahden Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyön tuotoksen arviointi tapahtui keräämällä varhaiskasvattajien käyttäjäkokemuksia palautekaavakkeen avulla.

Kaavakkeessa pyydettiin varhaiskasvattajia arvioimaan materiaalin toimivuutta. Materiaali on kolmessa Lahden Kaupungin varhaiskasvatusyksikössä käytettävissä ja arvioitavissa kuukauden ajan.

5.6 Kyselylomake

Opinnäytetyön tuotoksen arviointi tapahtuu keräämällä palautetta varhaiskasvatushenkilöstöltä. Lorupaketti toimitetaan varhaiskasvatusyksiköihin henkilöstön testattavaksi ja palautte kerätään kyselylomakkeen avulla. Kysely toteutettiin paperikyselynä, koska se koettiin päiväkodeissa helpoksi tavaksi toteuttaa arviointia. Kyselyn luomisessa kiinnitin huomiota siihen, että kysymyksillä saisin vastauksia opinnäytetyön lähtökohtiin. Kyselylomakkeella selvitän varhaiskasvattajien näkemystä materiaalin käytöstä päivähoidossa.

Kyselylomakkeen rakenteeksi valitsin monivalintakysymykset, koska niistä saa helposti tulkittavaa tietoa materiaalin toimivuudesta sekä tekevät kyselyyn vastaamisen helpoksi vastaajille. Kyselylomakkeen lopussa on avoimia kysymyksiä, joiden avulla vastaaja saa kerrottua omia mielipiteitään laajemmin. Kiinnitin erityistä huomiota arviointikaavakkeen ulkoasuun ja selkeyteen. Arviointilomake on A4 kokoinen valkoisella pohjalla oleva kaavake, jossa väreillä on erotettu varsinainen kysely alue. Tein lomakkeesta kiinnostusta herättävän, jotta mahdollisimman moni henkilökunnasta innostuisi täyttämään kaavakkeen. Fontiksi valitsin pienen ja selkeän tekstin, jossa käytin tekstin korostusta.

Avointa palautetta pyysin vastaajilta materiaalin visuaalisesta ilmeestä ja lorupaketin jatkokehitys ideoista. Jätin lomakkeeseen tilaa vastaajan vapaalle palautteelle. Lomakkeessa keräsin samalla tietoa, testasiko lomakkeen täyttänyt henkilö lorupakettia vai materiaalipaketin kirjamallia. Lisäksi selvitin lapsiryhmän ikäjakaumaa, minkä ikäisillä lapsilla materiaalia on testattu. Nämä ovat olennaisia tietoja mahdollista jatkotyöstöä ajatellen.

6 LORUPAKETTI

6.1 Satumetsän taikalipas

Lorupaketti sisältää kaksitoista lorukorttia, jotka on painettu kortti- ja kirjamalliin. Lorupaketin teemana on taikametsä, jonka hahmoina ovat taikametsän eläimet. Nämä kaksitoista loruihin valikoitua eläintä ovat Suomen luonnon eläimiä. Näiden elementtien avulla tein lasten ymmärrykselle sopivia, vertauskuvallisia tarinoita. Tarinoiden sanoman on tarkoitus vahvistaa lapsen itsetuntoa. Tarinoiden tuottamisen muodoksi valikoitui lorut, jotka ovat osa sanataide kasvatusta. Tutkimusten mukaan aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus vahvistuu lorujen ja kosketuksen myötä. Lisäksi on tutkittu lorujen ja satujen kehittävän lapsen kielellistä kehitystä. Lorupaketissa käytetään satuhierontamenetelmän perusperiaatteita.

Lorupaketti työvälineenä on konkreettinen tapa tuoda esille myönteistä ja läsnä olevaa työtä varhaiskasvatuksessa. Lorupaketti antaa valmiit toimintaohjeet, joiden avulla kasvattajan on helppoa keskittyä kohtaamaan lapsi. Materiaalin lorujen sisältö on lapselle helposti ymmärrettävää ja tarinoiden sanoma on itsetuntoa vahvistava. Aikuinen tukee lorun sanomaa, koskettamalla lasta ja keskustelemalla lapsen kanssa. Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus vahvistuu kasvattajan läsnäolon ja sensitiivisen kohtaamisen kautta. Kasvattajan sensitiivisyys lisääntyy lämminhenkisen kohtaamisen ja vuorovaikutustilanteeseen sitoutumisen kautta. Lorupaketti auttaa kasvattajaa sitoutumaan myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen. Myönteisen koskettamisen kautta lapsen turvan tunne vahvistuu, jonka kautta lapsen sosiaalisemotionaalinen kehitys menee positiiviseen suuntaan.

Materiaalipaketti tarjoaa helposti toteutettavan läsnäolohetken päivähoiton arkeen. Lorupaketin kautta lapsille tarjotaan myönteistä kosketusta ja läsnä olevia vuorovaikutus hetkiä sekä vahvistetaan itsetuntoa positiivisen viestin välityksellä. Kosketus vahvistaa sanallista viestiä, jolloin toiminnasta syntyy kokonaisvaltaisempi vaikutus lapsen kehitykselle. Lorupaketin käytössä on huomioitava lasten erilaiset tottumukset koskettamiseen ja kysyttävä lupa koskettaa lasta, arvostavan ja lasta kunnioittavan kohtaamisen kautta myönteinen vuorovaikutus vahvistuu. Lorupaketin herättämät myönteiset tunteet edistävät kasvattajan ja lapsen myönteisen vuorovaikutuksen vahvistumista. Lorupaketin lorujen tekeminen ei vaadi ennakkovalmisteluja, lorupaketin käyttö pienissä läsnäolohetkissä on mahdollista. Lorujen avulla lapsen myönteisiä tunteita vahvistetaan ja tuetaan lapsen hyvinvointia, positiivisen pedagogiikan keinoin.

Lorupaketin käytön yhteydessä varhaiskasvattaja käyttää verbaalaisia vuorovaikutustaitoja sekä nonverbaalisia vuorovaikutus keinoja. Kummankin vuorovaikutustavan yhtäaikaisten käyttö vahvistaa vuorovaikutusta. Satujen, kosketuksen ja vuorovaikutuksen yhdistäminen antaa arvokkaita kokemuksia lapsen myöhemmälle kehitykselle ja tunne-elämän kehittymiselle. Lorupaketti tukee lapsen myönteistä kehitystä varhaiskasvatuksessa pienillä, myönteisillä, läsnä olevilla vuorovaikutushetkillä.

6.2 Lorupaketin käyttö

Lorupaketti on tarkoitettu varhaiskasvatuksen henkilöstön käyttöön. Lorupaketti on helppo ottaa käyttöön monissa eri tilanteissa, joita päivähoitopäivän aikana on. Materiaalia voi hyödyntää piiritoiminnassa, toimintatuokioissa, vapaassa leikissä, siirtymätilanteissa ja päivälevolle käydessä. Materiaali soveltuu käytettäväksi kaikenikäisillä lapsilla.

Materiaalin käyttö ei vaadi ennakoivaltuuksia tai ennakoivaa osaamista. Riittää että kasvattajalla on tahto olla läsnä lapsen kanssa ja pieni hetki aikaa toiminnan toteuttamiseen. Lapsiryhmän ja lasten tunteminen ennakkoon on suositeltavaa materiaalia käytettäessä. Lapsilta on hyvä kysyä ennen materiaalin käyttämistä saako lorun tehdä hänelle ja saako lasta koskettaa samalla. Jos lapsi kieltäytyy koskettamisesta, kasvattaja voi lukea lorun lapselle.

Kasvattaja voi valita lapselle lorun, jonka katsoo kuhunkin tilanteeseen tai lapsen tarpeisiin sopivaksi tai lapsi voi valita itse lorun, jonka haluaa hänelle kerrottavan. Lorujen tunnelmaan voi virittyä muuttamalla tilojen rakennetta, valaistusta tai käyttää muita apukeinoja, kuten rauhoittavaa musiikkia, joiden avulla lapsen on helpompi rauhoittua kuuntelemaan loruja. Kasvattajan on hyvä etukäteen miettiä, toteuttaako toimintaa yksilökohtaisena vai ryhmätoimintana. Toimiiko lasten koskettajina kasvattaja vai koskettavatko lapset toisiaan. Tärkeintä on kohdentaa toiminta ja toimintamuodot lapsiryhmän ja lasten tarpeiden mukaisesti.

Kasvattajalla on iso rooli lasten innostamisessa materiaalin pariin. Kasvattaja on se, joka tarjoaa lapselle mahdollisuuden. Loruihin voi alkuun tutustua yhdessä kuvien avulla ja nimeämällä eläimiä. Kasvattaja voi kysyä lapselta esimerkiksi: ”Missähän tämä eläin on hyvä?” tai ”Kuunnellaanko millainen taikavoima tällä eläimellä on?”. Jonka jälkeen lähdeään toteuttamaan lapsen koskettamista, jos lapsi antaa siihen luvan.

Jokaisella meillä on erilainen suhtautuminen koskettamiseen. Joku pitää siitä, jostain se tuntuu inhottavalta ja toinen ei oikein osaa sanoa mitä asiasta on mieltä. On tärkeä

kunnioittaa jokaisen rajoja koskettamisen suhteen ja arvostaa toisen toiveita. Sama asia pätee lorujen toteuttamisessa lapsille. Tärkeintä on tietää missä toisen rajat kulkevat ja minkälainen koskettaminen toiselle sopii. Lorujen avulla, lapsi voi myös tottua saamaan myönteistä koskettamista ja alkaa pitämään siitä toisto kertojen myötä.

Materiaali sopii myös suunnittelemattomiin hetkiin, kuten lasten leikkitoimintaan. Aikuinen voi asettua lattialle lasten tasolle istumaan materiaalin kanssa. Lasten tullessa kontaktiin aikuinen voi tarjota lapselle lorun tekemistä. Lapsen niin halutessa, aikuinen pyytää lasta istumaan selkä häneen päin, pyytää luvan lapsen koskettamiseen ja tekee lorun lapsen selkään.

7 LORUPAKETIN KÄYTETTÄVYYDEN ARVIOINTI

7.1 Lorupaketin arviointi

Lorupaketin arviointi tapahtui varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatushenkilöstö otti lorupaketin käyttöön päivähoito ryhmissä. Käyttökokeilun jälkeen henkilöstö vastasi palautelomakkeeseen. Lorupaketti oli kolmessa Lahden Kaupungin päiväkodissa kokeilussa. Vastauksia päiväkodeista tuli yhteensä viisi kappaletta. Päiväkodit testasivat materiaalipakettia 3-6-vuotiaiden lasten ryhmissä, yksi päiväkotitoimi otti materiaalin käyttöön eskari ryhmässä. Neljä vastaajista käytti lorupaketista kirja-versiota ja yksi käytti lorukortteja.

Kyselylomakkeen ensimmäinen kysymys arvioi sitä, vahvistiko lorupaketti kasvattajan ja lapsen välistä myönteistä vuorovaikutusta. Neljä vastaajista oli sitä mieltä, että materiaali vahvisti myönteistä vuorovaikutusta lapsen ja kasvattajan välillä, yksi vastauksista oli ehkä. Avointa palautetta myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamisesta oli kyselylomakkeissa annettu: ”Materiaali vahvistaa lähinnä läsnäoloa ja turvallisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta.”

Kysymys 1. Vahvistiko materiaalipaketti myönteistä vuorovaikutusta lapsen kanssa?

Kyllä	4 vastausta
Ehkä	1 vastausta
Ei	0 vastausta

80% vastaajista oli sitä mieltä, että lorupaketti vahvistaa kasvattajan ja lapsen välistä myönteistä vuorovaikutusta.

Kyselylomakkeen toisessa kohdassa arvioitiin sitä, kokivatko varhaiskasvattajat materiaalin lapsen itsetuntoa vahvistavana tekijänä. Neljä vastaajista oli sitä mieltä, että materiaali ehkä vahvistaa lapsen itsetuntoa ja yksi vastaajista kertoi, että hänestä lorupaketti ei vahvista lapsen itsetuntoa. Avointa palautetta itsetunnon vahvistamisesta ei annettu.

Kysymys 2. Oliko materiaalin sisältö lapsen itsetuntoa vahvistava?

Kyllä	0 vastausta
Ehkä	4 vastausta
Ei	1 vastausta

80% vastaajista oli sitä mieltä, että materiaali ehkä vahvistaa lapsen itsetuntoa.

Kyselylomakkeen kolmannessa kysymyksessä kysyttiin varhaiskasvattajien kokemusta, vahvistiko materiaalin käyttö läsnäoloa varhaiskasvatuksessa. Avoimessa palautteessa mainittiin materiaalin vahvistavan lähinnä läsnäoloa. Kaikki viisi vastaajaa kokivat materiaalin vahvistavan läsnäoloa.

Kysymys 3. Toimiko materiaalin käyttö läsnäoloa vahvistavana tekijänä?

Kyllä 5 vastausta

Ehkä 0 vastausta

Ei 0 vastusta

100% vastaajista oli sitä mieltä, että materiaali vahvisti läsnäoloa.

Kyselylomakkeen neljäs kysymys selvitti sitä, vahvistiko varhaiskasvattajien mielestä lapsen koskettaminen läsnäoloa ja lorujen viestiä lapselle. Neljä vastaajista oli sitä mieltä, että koskettaminen vahvisti lorujen sanomaa ja läsnäoloa. Yksi vastaajista oli epävarma toimiko koskettaminen vahvistavana tekijänä.

Kysymys 4. Vahvistiko lapsen koskettaminen läsnäoloa ja lorujen viestiä lapselle?

Kyllä 4 vastausta

Ehkä 1 vastausta

Ei 0 vastausta

80% vastaajista oli sitä mieltä, että lapsen koskettaminen vahvisti läsnäoloa ja lorujen viestiä lapselle.

Kyselylomakkeen viimeinen kysymys selvitti, sopiiko materiaali käytettäväksi varhaiskasvatuksessa. Neljä vastaajista oli sitä mieltä, että materiaali sopii varhaiskasvatukseen ja yksi vastaajista kertoi olevansa epävarma materiaalin sopivuudesta. Avoimessa palautteessa tähän kysymykseen oli viitattu: ”Isossa lapsiryhmässä 1-2 lapsen satuhieronta haasteellista. Pienryhmässä mahdollisuuksien mukaan voi ehkä toteuttaa. Kuitenkin lorukirjan sanamuodot lasta/lapsen viittaavat siihen, että toteutus aikuisen/ lapsen välillä. Varhaiskasvatuksessa toimiva materiaali, jos aikuisia esimerkiksi kaksi yhdellä pienryhmällä.”

Kysymys 5. Sopiko materiaali varhaiskasvatukseen?

Kyllä 4 vastasta

Ehkä 1 vastausta

Ei 0 vastausta

80% vastaajista oli sitä mieltä, että materiaali sopi varhaiskasvatukseen.

7.2 Varhaiskasvattajien avoin palaute lorupaketista

Arviointikaavakkeella selvitin avoimen palautteen avulla varhaiskasvattajien mielipidettä materiaalin visuaalisesta ilmeestä. Palaute oli hyvin samankaltaista ja kuvat koettiin visuaalisesti houkuttelevina. Materiaalin visuaalisessa ilmeessä, kehittämisen kohteiksi nousivat tekstin koko sekä hierontaohjeiden sijoittaminen. Avointa palautetta visuaalisesta ilmeestä annettiin näin:

”Tyylikkääts lorukortit. Visuaalisesti houkuttelevat.”

”Yksityiskohtaiset kuvat, kiinnostusta herättävä.”

”Lapset pitivät kuvista.”

”Kaunis yleisilme, värit + kuvat.”

”Satuhieronta ohje tulisi olla heti vastaavan tekstin yhteydessä, käyttö olisi sujuvampaa.”

”Korttien teksti aivan liian pientä. Vaikea nähdä, kun kädet ovat käytössä ”hieronnassa”. Hierontaohje voisi olla suluissa tekstikappaleen perässä, jotta toteutus olisi sujuvampaa. Nyt joutui hieman vaikeasti etsimään hierontaohjetta samalla, kuin lukee tarinaa. Tekeminen vähän katkonaista.”

Arviointikaavakkeella pyysin vastaajilta kehittämisideoita lorupakettiin. Kehittämisideoita annettiin materiaalin visuaalisuuteen liittyen sekä lorujen riimitykseen. Varhaiskasvattajat kaipasivat monipuolisempia hierontaohjeita loruihin. Avointa palautetta kehittämisideoista annettiin näin:

”Satuhieronta ohje tulisi olla heti vastaavan tekstin yhteydessä, käyttö olisi sujuvampaa.”

”Korttien teksti aivan liian pientä. Vaikea nähdä, kun kädet ovat käytössä ”hieronnassa”. Hierontaohje voisi olla suluissa tekstikappaleen perässä, jotta toteutus olisi sujuvampaa.

Nyt joutui hieman vaikeasti etsimään hierontaohjetta samalla, kuin lukee tarinaa. Tekeminen vähän katkonaista.”

”Lorut kaipaisivat monipuolisempia ja toisistaan erottuvampia hierontatapoja.”

”Lorujen riimit voisivat sointua hieman paremmin yhteen, muistin tueksi.”

Arviointikaavakkeessa olin varhaiskasvattajille antanut mahdollisuuden antaa vapaata palautetta, jota kolme kasvattajista oli antanut. Vapaassa palautteessa varhaiskasvattajat toivat esille lasten kommentteja materiaalista. Lasten kommentit olivat hyvin positiivisia. Lisäksi vapaassa palautteessa oli selvennetty materiaalin sopivuutta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvattajat olivat kirjoittaneet vapaaseen palautteeseen näin:

”Lasten kommentteja tarinan jälkeen: (kysyin, miltä tarina sinusta tuntui?) Hyvältä, kauniilta, ihanalta.”

”Lapset pitivät kuvista.”

”Isossa lapsiryhmässä 1-2 lapsen satuhieronta haasteellista. Pienryhmässä mahdollisuuksien mukaan voi ehkä toteuttaa. Kuitenkin lorukirjan sanamuodot lasta/lapsen viittaavat siihen, että toteutus aikuisen/ lapsen välillä. Varhaiskasvatuksessa toimiva materiaali, jos aikuisia esimerkiksi kaksi yhdellä pienryhmällä.”

7.3 Itsearviointi

Opinnäytetyöni toiminnallinen lorupaketti toimii myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvattajien antama palaute oli hyvin yhtenäistä ja positiivista. Lorupaketin kehittäminen jatkossa olisi mahdollista saamani palautteen myötä. Lorupaketin visuaalinen ilme on onnistunut ja saamani palautteen mukaan, lapset innostuivat materiaalin visuaalisesta ilmeestä. Emilia toteutti antamani vision materiaalipaketin kuvituksesta hyvin.

Olen tyytyväinen lorujen samanlaiseen viestiin ja monipuolisiin käyttömahdollisuuksiin. Lorujen teema noudattaa samaa satumetsä teemaa ja jokaisen lorun viesti on myönteinen, joka oli tavoitteeni. Lorujen ja kosketusohjeiden visuaalinen sijoittaminen ja tekstin koko on kehittämiskohteita. Kosketus ohjeet ovat mielestäni riittävän yksinkertaisia toteuttaa lapsiryhmässä ja niidenkin lasten kanssa, jotka eivät niin paljon välitä koskettamisesta.

Lorupaketin oppaaseen sain hyvin toteutettua ohjeita materiaalin käyttöön liittyen. Oppaasta ilmenee lorujen käyttötarkoitukset. Lorut ovat liitettynä oppaaseen. Olen tyytyväinen lorukirjaan ja lorukortteihin.

8 YHTEENVETO

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tarjota keinoja vahvistaa myönteistä vuorovaikutusta lapsen ja kasvattajan välillä sekä tarjota varhaiskasvatukseen läsnäolohetkiä. Toiminnallinen lorupaketti vastasi tähän tavoitteeseen. 80% lorupaketin käyttäjistä kertoi lorupaketin vahvistavan lapsen ja kasvattajan välistä suhdetta ja 100% vastaajista oli sitä mieltä, että lorupaketti lisäsi läsnäoloa varhaiskasvatuksessa. 80% vastaajista kertoi materiaalin sopivan varhaiskasvatukseen.

Lorupaketista sain päiväkodeilta viisi kappaletta palautteita. Luotettavan tuloksen saamiseksi palautetta tulisi kerätä enemmän. Saatujen palautteiden vastaukset olivat 80% samoja, joka vahvistaa tuloksen luotettavuutta. Rajatut monivalintakysymykset lisäsivät palautteen luotettavuutta. Saadun palautteen osalta, voi 100% vastaustulosten perusteella sanoa lorupaketin vahvistavan läsnäoloa varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyön tavoite täyttyi, toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena syntyi kahdentoista lorun lorupaketti, josta on painatettu lorukortti sekä lorukirjaversio. Lorupakettiin on käyttöopas, joka sisältää ohjeet lorujen käyttämiseen, erilaiset käyttömahdollisuudet sekä lorut ja kosketusohjeet. Lorupaketin käytettävyyttä voisi kehittää muuttamalla tekstien asettelua niin, että kosketusohje olisi suoraan lorun perässä. Laittamalla tekstit ja kosketusohjeet peräkkäin, varhaiskasvattajien olisi helpompi lukea loruja ja koskettaa lasta samalla. Tekstien kokoa voisi suurentaa korttien käytännöllisyyden lisäämiseksi. Lorujen sisältöä voisi kehittää enemmän vahvuuskasvatuksen suuntaan, jolloin lorut vahvistaisivat enemmän lapsen itsetuntoa.

Opinnäytetyön prosessin kehittämiskohteita on henkilökunnan perehdyttäminen materiaalin käyttöön. Henkilökunta olisi hyvä perehdyttää lorupaketin käyttöön ja antaa selkeät toimintaohjeet lorukorttien hyödyntämiseen arjen tilanteissa. Varhaiskasvattajien palautteissa oli nostettu lorupaketin käytön haastavuus isossa ryhmässä. Perehdytyksen avulla kasvattajia olisi voinut ohjata materiaalin hyödyntämiseen ison ryhmän kanssa.

Jatkokehitys ideaksi ehdotan myönteisen vuorovaikutuksen lorupaketin valmistamista ja kohdentamista perheille, lasten kanssa kotona käytettäväksi. Läsnäolon ja myönteisen vuorovaikutuksen merkitystä lapsen kehityksen tukena ei voi liikaa korostaa. Positiivinen pedagogiikka on kasvatusnäkemys, joka tuottaa hyvän olon tunteita ja vahvistaa uskoa itseensä ja elämään.

Opinnäytetyön tuotos lisäsi lapsen ja kasvattajan välistä myönteistä vuorovaikutusta. Myönteisen vuorovaikutuksen ja läsnäolohetkien lisääntyminen varhaiskasvatuksessa tukee lasten myönteistä kasvua ja kehitystä. Lorupaketti on helposti käyttöön otettava. Lorupaketti sisältää kaksitoista kappaletta eläinaiheisia loruja sekä lorupaketin käyttö oppaan.

LÄHTEET

- Ahonen, L. 2017. Haastavat kasvatustilanteen, lämpimän vuorovaikutuksen kirja. PS-kustannus.
- Airaksinen, L & Klasila, T. 2016. Positiivinen pedagogiikka luokanopettajan työssä, voimavaroja vahvuuksista [viitattu 21.1.2020]. Kasvatustieteiden tiedekunta, Kasvatustieteen kandidaatintyö. Oulun Yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201612223343.pdf>
- Aitlahti, K & Reinikainen S. 2018. Polkuja rauhoittumiseen, läsnäolotaitoja lapsille ja nuorille. Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy. Viro: Tallinna Raamatutrukikoda.
- Häkli, J, Kallio, K & Koriamäki, R. 2014. Myönteinen tunnistaminen. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura. Viitattu: 13.1.2020. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf
- Junkkonen, E & Kaisto, V. 2019. "Luetaan!", sanataide kielellisen kehityksen ja vuorovaikutuksen vahvistajana päiväkodissa [viitattu 7.2.2020]. Kasvatustieteiden tiedekunta, varhaiskasvatuksen kandidaatin tutkielma. Oulun Yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201906112511.pdf>
- Korhonen, S-T. 2016. Kasvattajan sensitiivisyys vuorovaikutuksessa lapsen kanssa päiväkodin ohjatun toiminnan aikana [viitattu: 4.12.2019]. Varhaiskasvatustieteen kandidaatintutkielma, kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän Yliopisto. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/49722/URN:NBN:fi:jyu-201605112495.pdf?sequence=1>
- Kumpulainen, K. Positiivinen pedagogiikka lasten kaverisuhteita edistämässä [viitattu 21.01.2020]. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <http://spotidoc.com/doc/3694233/positiivinen-pedagogiikka-lasten-kaverisuhteita-edist%C3%A4m%C3%A4ss%C3%A4>
- Kuusela A-M & Lemponen S. 2019. Positiivinen vuorovaikutus käytöshäiriödiagnoosien saaneiden lasten perheterapiassa [viitattu 21.1.2020]. Psykologian laitos, pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/65800/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201910104376.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Leinonen, E. 2011. Voimavarat työssä jaksamisen edistäjänä, positiivisen psykologian näkökulma työhyvinvointiin varhaiskasvatuksessa [viitattu 7.2.2020]. Varhaiskasvatuksen

pro gradu- tutkielma, Jyväskylän yliopisto. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/26618/URN:NBN:fi:jyu-201103011838.pdf?sequence=1>

Leskisenoja, E. 2017. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. PS- Kustannus. Juva: Bookwell Digital.

Myry, L. 2018. Lasten vahvuuksien tunnistaminen varhaiskasvatuksessa [viitattu 21.01.2020]. Kasvatustieteellinen tiedekunta, pro gradu tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/233710/Lotta_Myyry_pg_2018.pdf

Opetushallitus, 2020. Mitä on varhaiskasvatus? [viitattu 17.1.2020]. Helsinki. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

Opetushallitus, 2020. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pähkinänkuoressa [Viitattu 17.1.2020]. Helsinki. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-pahkinankuoressa>

Opetushallitus, 2019. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 [viitattu 22.01.2020]. Helsinki. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Siponen, M & Viitanen, M. 2015. Satujen ja sadutuksen merkitys varhaiskasvatuksessa [viitattu 7.2.2020]. Vaasan Ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/100898/Viitanen_Mira_Siponen_Mariia.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Soppela, M. 2016. Positiivisen pedagogiikan ulottuvuudet alkuopetuksessa [viitattu 21.01.2020]. Kasvatustieteen laitos, pro gradu- tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/51564/URN:NBN:fi:jyu-201610074295.pdf?sequence=1>

Suorsa, H-L. 2016. Rauhoittuuko päiväkodin arki Satuhieronnan avulla? Päiväkotien ammattikasvattajien havaintoja [Viitattu: 21.01.2020]. Kasvatustieteiden tiedekunta, pro gradu- tutkielma. Oulun Yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201605131738.pdf>

Toivakka, S & Maasola, M. 2011. Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. PS- Kustannus. Juva: Bookwell Oy.

Tuovinen, S. 2014. Satuhieronta, läsnä olevan kosketuksen ja sadun taikaa. WSOY.

Uusitalo- Malmivaara, L & Vuorinen, K. 2016. Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa. PS- Kustannus. Juva: Bookwell OY.

Varhaiskasvatuslaki 540/2018 [viitattu 16.1.2020]. Oikeusministeriö, Helsinki. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Viittala, K. 2006. Lasten yhteinen varhaiskasvatus, erityisestä moninaisuuteen [Viitattu 17.1.2020]. Tampereen yliopisto. Saatavissa: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/68140/lasten_yhteinen_varhaiskasvatus_2006.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Vörlin, M. 2013. Olipa kerran... Aikuisen narratiivinen matka lapsuuden satukokemuksiin [viitattu 21.01.2020]. Kasvatustieteiden laitos, Pro Gradu- tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/41267/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201304261510.pdf>

LIITTEET

Liite 1, arviointikaavake

Tavoitavasti materiaalista oli iloa toiminnassa lasten kanssa. Olsin kiitollinen, jos saisit mielipiteesi materiaalin toimivuudesta, opinnäytetyön arviointiin.

Ohessa lyhyt kysely, johon vastaamalla voit osallistua materiaalipaketin toimivuuden arviointiin.

Kiitos,
Anni Granroth

MATERIAALI, JOTA KÄYTIN:

Lorupaketti

Lorukirja

LAPSIRYHMÄN IKÄ:

Vastaukset 7.2.2020 mennessä,
Kiitos.

SATUMETSÄN TAIKALIPAS

ARVIOINTI:

Vahvistiko materiaalipaketti myönteistä vuorovaikutusta lapsen kanssa?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Oliko materiaalin sisältö lapsen itsetuntoa vahvistava?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Toimiko materiaalin käyttö läsnäoloa vahvistavana tekijänä?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Vahvistiko lapsen koskettaminen läsnäoloa ja lorujen vierailu lapselle?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Sopiko materiaali varhaiskasvatukseen?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

PALAUTE:

Palautetta materiaalin visuaalisesta ilmeestä:

Kehittämissideoita:

Vapaa sana:

Liite 2**Oppaan sisällysluettelo:**SISÄLLYS:

Johdanto	3
Satumetsän taikalipas	4
Lorupaketin käyttö	5
Lorujen kuvaus	6
Hirvi	9
Kani	10
Kauris	11
Orava	12
Hiiri	13
Kettu	14
Kurki	15
Lepakko	16
Siili	17
Varis	18
Lumikko	19
Karhu	20
Arviointilomake	21

Satumetsän Taikalipas,

Toiminnallinen lorupaketti myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen.

Anni Granroth

SISÄLLYS:

Johdanto	3
Satumetsän taikalipas	4
Lorupaketin käyttö	5
Lorujen kuvaus	6
Hirvi	9
Kani	10
Kauris	11
Orava	12
Hiiri	13
Kettu	14
Kurki	15
Lepakko	16
Siili	17
Varis	18
Lumikko	19
Karhu	20
Arviointilomake	21

Tervetuloa,

Matkalle taikametsän eläinten mukaan vahvistamaan myönteistä vuorovaikutusta, lisäämään läsnäolon hetkiä ja vahvistamaan lapsen itsetuntoa.

Lorupaketti tarjoaa sinulle avaimet taikojen tekemiseen ja sinä toimit taikojen tekijänä. Avaa mielesi, käytä ääntäsi ja kosketa lempeästi.

Jokaisessa lorussa on eläinhahmo, joka kertoo sinulle tarinan lorun muodossa. Lorun alla on ohjeet lapsen koskettamiseen. Kosketus tapahtuu lapsen selkään. Lorun sinä luet lapselle samaan aikaan kun kosketat lasta ja huomaa mitä saat aikaan.

Ihania läsnäolon, hyvänmielen ja myönteisen vuorovaikutuksen hetkiä toivottaa,
Anni.

Satumetsän taikalipas

Satumetsän taikalipas on varhaiskasvatukseen kehitetty materiaali vahvistamaan kasvattajan ja lapsen välistä myönteistä vuorovaikutusta.

Materiaalin avulla lisätään:

- Kasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutussuhdetta.
- Lisätään myönteistä ilmapiiriä päivähoitoryhmässä.
- Tarjotaan läsnäolon hetkiä varhaiskasvatuksessa.
- Tuetaan lapsen itsetuntoa.
- Tarjotaan välineitä rauhoittumiseen varhaiskasvatuksessa.
- Lisätään myönteisen koskettamisen toteutumista varhaiskasvatuksessa.
- Tuetaan lasten myönteistä kasvua ja kehitystä varhaiskasvatuksessa.
- Tarjotaan varhaiskasvattajille helposti toteutettava materiaali.

Materiaalissa yhdistyy:

- Sadut ja lorut.
- Läsnäolo.
- Lapsen myönteinen koskettaminen.
- Lapsen ja kasvattajan välinen vuorovaikutus.

Materiaalia voi hyödyntää:

- Toimintatuokioissa.
- Lapsen yksilöllisessä huomioinnissa.
- Odotus hetkissä.
- Rauhoittumiseen valmistautuessa.
- Vuositoiminnan suunnittelussa.
- Retkitoiminnassa.

Lorupaketin käyttö

Materiaali on tarkoitettu varhaiskasvatuksen henkilöstön käyttöön. Materiaalipaketti on helppo ottaa käyttöön monissa eri tilanteissa, joita päivähoitopäivän aikana on. Materiaalia voi hyödyntää piiritoiminnassa, toimintatuokioissa, vapaassa leikissä, siirtymätilanteissa ja päivälevolle käydessä. Materiaali soveltuu käytettäväksi kaikenikäisillä lapsilla.

Materiaalin käyttö ei vaadi ennakkovalmisteluja tai ennakko osaamista. Riittää että kasvattajalla on tahto olla läsnä lapsen kanssa ja pieni hetki aikaa toiminnan toteuttamiseen. Lapsiryhmän ja lasten tunteminen ennakkoon on suositeltavaa materiaalia käytettäessä. Lapsilta on hyvä kysyä ennen materiaalin käyttämistä saako lorun tehdä hänelle ja saako lasta koskettaa samalla. Jos lapsi kieltäytyy koskettamisesta, kasvattaja voi lukea lorun lapselle.

Kasvattaja voi valita lapselle lorun, jonka katsoo kuhunkin tilanteeseen tai lapsen tarpeisiin sopivaksi tai lapsi voi valita itse lorun, jonka haluaa hänelle tehtävän. Lorujen tunnelmaan voi virittyä muuttamalla tilojen rakennetta, valaistusta tai käyttää muita apukeinoja, kuten rauhoittavaa musiikkia, joiden avulla lapsen on helpompi rauhoittua kuuntelemaan loru. Kasvattajan on hyvä etukäteen miettiä, toteuttaako toimintaa yksilökohtaamisena vai ryhmätoimintana. Tärkeintä on kohdentaa toiminta ja toimintamuodot lapsiryhmän ja lasten tarpeiden mukaisesti.

Kasvattajalla on iso rooli lasten innostamisessa materiaalin pariin. Kasvattaja on se, joka tarjoaa lapselle mahdollisuuden. Loruihin voi alkuun tutustua yhdessä kuvien avulla ja nimeämällä eläimiä. Kasvattaja voi kysyä lapselta esimerkiksi: "Missähän tämä eläin on hyvä?" tai "Kuunnellaanko millainen taikavoima tällä eläimellä on?". Jonka jälkeen lähdetään toteuttamaan lapsen koskettamista lapsen antaessa luvan siihen.

Jokaisella meillä on erilainen suhtautuminen koskettamiseen. Joku pitää siitä, jostain se tuntuu inhottavalta ja toinen ei oikein osaa sanoa mitä asiasta on mieltä. On tärkeä kunnioittaa jokaisen rajoja koskettamisen suhteen ja arvostaa toisen toiveita. Sama asia pätee lorujen toteuttamisessa lapsille. Tärkeintä on tietää missä lapsen rajat kulkevat ja minkälainen koskettaminen hänelle sopii. Lorujen avulla, lapsi voi myös tottua saamaan myönteistä koskettamista ja alkaa pitämään siitä toisto kertojen myötä.

Materiaali sopii myös suunnittelemattomiin hetkiin, kuten lasten leikkitoimintaan. Aikuinen voi asettua lattialle lasten tasolle istumaan materiaalin kanssa. Lasten tullessa kontaktiin aikuinen voi tarjota lapselle lorun tekemistä. Lapsen niin halutessa, aikuinen pyytää lasta istumaan selkä häneen päin, pyytää luvan lapsen koskettamiseen ja tekee lorun lapsen selkään.

Lorujen kuvaus:

HIRVI

Hirvi loru kuvastaa vahvaa hahmoa, joka saa voimaa luonnon auringosta. Hirven taikavoima piilee sarvissa, joiden avulla hirvi voi lähettää hyvää mieltä kaikille. Loru sopii aamupiirille.

KANI

Kani loru kuvastaa suloista ja innokasta hahmoa, joka tarvitsee huolenpitoa. Kani muuttaa turkin väriä luonnonaikojen mukaan pysyäkseen suojassa. Loru sopii pukemistilanteisiin.

KAURIS

Kauris loru kuvastaa viisasta ja rauhallista hahmoa. Lorussa kauriin rauhallinen kulku, auttaa kuulemaan ympärillä olevia ääniä. Loru sopii siirtymätilanteisiin.

ORAVA

Orava loru kuvastaa kekseliästä ja veikeää hahmoa. Orava on taitava esiintyjä ja taitojensa ansiosta saa toiset metsän eläimet kokoontumaan samaan paikkaan. Orava on saanut taikavoimansa luonnon ravinnosta. Loru sopii päiväpiirille.

HIIRI

Hiiri loru kuvastaa pientä ja arkaa hahmoa, joka asuu metsässä. Hiiri taikamarjoja syö, joiden seurauksena kasvaa suureksi ja voimakkaaksi. Loru sopii ruokailutilanteisiin.

KETTU

Kettu loru kuvastaa iloa ympärilleen tuovaa empaattista hahmoa, jolle luonnon hyvinvointi on tärkeitä. Kettu asustaa metsässä, jossa auttaa luontoa kasvamaan ja vahvistumaan. Loru sopii aamupiirille.

KURKI

Kurki loru kuvastaa rohkeaa hahmoa, joka viihtyy isossa ryhmässä. Kurki tanssahtelee pellon reunalla ja saa taikavoimaa ystävien kanssa olemisesta. Loru sopii musiikkituokioille.

LEPAKKO

Lepakko kuvastaa pientä ja hyvän mielikuvituksen omaavaa hahmoa, joka saa turvaa ympäröivästä luonnosta. Lepakko etsii itselleen suojaisan paikan, jossa voi rauhoittua. Loru sopii päivälepo hetkiin.

SIILI

Siili kuvastaa ystävällistä ja hyvän itsetunnon omaavaa hahmoa, joka asustaa taikametsässä. Siili arvostaa ystäviä ja haluaa taikametsässä asuville ystävilleen kertoa sen miten tärkeitä he siilille ovat. Loru sopii päiväpiirille.

VARIS

Varis loru kuvastaa voimakasta ja vaikutusvaltaista hahmoa. Varis saa ympäröivältä luonnolta voimat toimia oikein. Luonto auttaa varista käyttämään voimaansa toisten tukemiseen ja auttamiseen. Loru sopii päiväkodissa lasten välisten ristiriitojen selvittämiseen.

LUMIKKO

Lumikko kuvastaa uteliasta ja kekseliästä hahmoa, joka on kiinnostunut tutkimaan ympäröivää luontoa. Lorusssa lumikko tutkii vuodenaikojen mukana tuomia muutoksia luonnossa ja keksii keinoja selvittää vuodenaikojen tuomista muutoksista. Loru sopii retkitoimintaan.

KARHU

Karhu kuvastaa iloista ja lempeää hahmoa. Karhu nauttii luonnosta ympärillään ja valmistautuu talviunille. Karhu loru sopii päivälepo hetkiin.

Materiaalin vuosikello hyödyntäminen:

Kuukausi:	Loru:
Tammikuu	Hirvi
Helmikuu	Kani
Maaliskuu	Kauris
Huhtikuu	Orava
Toukokuu	Hiiri
Kesäkuu	Kettu
Heinäkuu	Kurki
Elokuu	Lepakko
Syyskuu	Silli
Lokakuu	Varis
Marraskuu	Lumikko
Joulukuu	Karhu

HIRVI

HIRVI

Solaisuuksien metsässä, aurinko säteitään loihtii. Siellä hirvi komea, omaa tietänsä etsii.

On sillä sarvet valtavat, jotka taikavoimaa antavat. Auringon valo kirkas niitä ihanasti
lämmittää ja hirven mieltä virkistää.

Silloin hirvi huomaa sen, hirven taikavoiman solaisuuden. Voi sarvilla valtavilla taikoja tehdä,
hyvää mieltä metsän väelle lähetellä.

Pyöritellään kämmeniä lapsen selkään. Pysäytetään kädet lapsen selkään.
Piirretään laineita sormilla lapsen selkään ylhäältä alaspäin.
Naputellaan lapsen selkää sormenpäillä.

KANI

KANI

Toikametsän pieni ja suloinen, on pupu tämä pehmoinen. Se metsän taitavin on, pomppu kisoissa verraton.

On pupulla taikaturkki, joka vuodenajan mukaan väriä muutti. Talvella värin valkoisen, pupu päällensä taikoo ja piiloon kinokseen pinkoo.

Kesän taikaa tarvitaan, että turkki ruskeana alkaa hohtamaan. Näin turvassa pysyy kani tämä, kaikille niin hyvä ystävä.

Laitetaan kämmenet lapsen selkään.
Painellaan sormenpäillä lapsen selkää.
Silitellään lapsen selkää kämmenillä.
Pyöritellään kämmenillä ympyrää lapsen selkään.

KAURIS

KAURIS

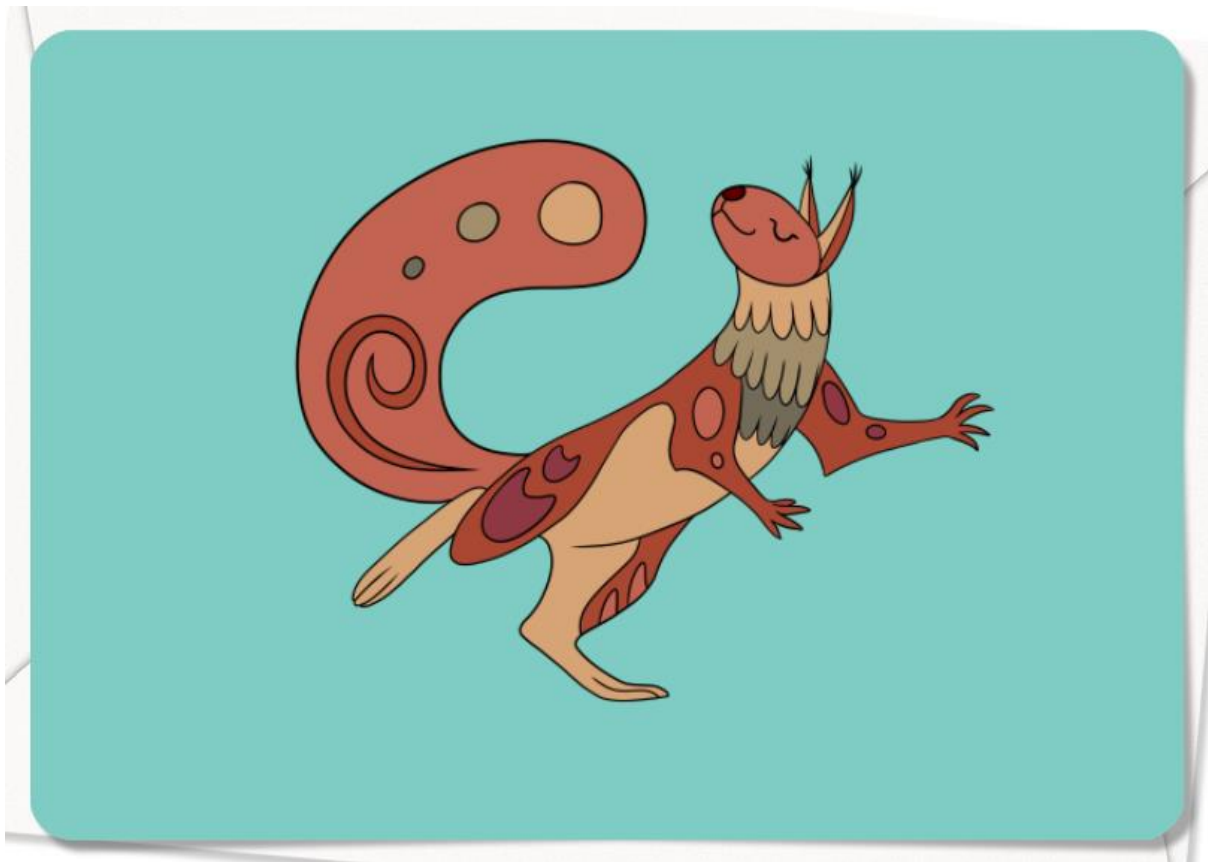
Hiiren hiljaa hiipii, metsäkauris lauma. Joki hiljaa solisee, kaunista musiikkia jakelee.

On hiljaisuuden taikaa, metsäpolun varrella kaiken aikaa. Kauris metsän rauhasta huolehtii,
jokaista eläintä tervehtii.

Linnut rauhan metsään saa, kun kauriit luontoa rauhoittaa. Sarvet pullollaan viisautta, lauma
vaeltaa rauhassa.

Piirretään sormenpäillä laineita lapsen selkään.
Laitetaan kämmenet lapsen selkään ja pidetään paikoillaan.
Silitetään lapsen selkää.

ORAVA

ORAVA

Taikametsän orava veikeä, näytti temput kekseliäimmät. Tuli taikametsän väki seuraamaan, kun orava esitteli taikojaan.

Se hyppyt korkeat taitavasti suoritti ja kuperkeikatkin osasi. Mistä nämä taidot orava sai, siihen orava kuiskasi vain: Hän ruokaa rakastaa, pähkinöistä voimaa saa.

Soi idean metsän väki, ne pähkinöitä metsässä näki. Jos me kaikki niitä maistetaan, temput oravan opitaan.

Pyöritellään kämmeniä lapsen selässä. Pysäytetään kämmenet lapsen selkään.
Taputellaan lapsen selkää kevyesti. Pysäytetään kämmenet lapsen selkään.
Pyöritellään kämmeniä lapsen selässä. Pysäytetään kämmenet lapsen selkään.

HIIRI

HIIRI

Pieni hiiri suloinen, kylmästä värisee täristen. Etsii taikametsän marjoja, pehmoisia ja makeita.

Marjat nämä voimaa antaa, hiukan jopa taikavoimaa. Hiiren pienen mahan täyttää, samalla marjojen salaisuuden näyttää.

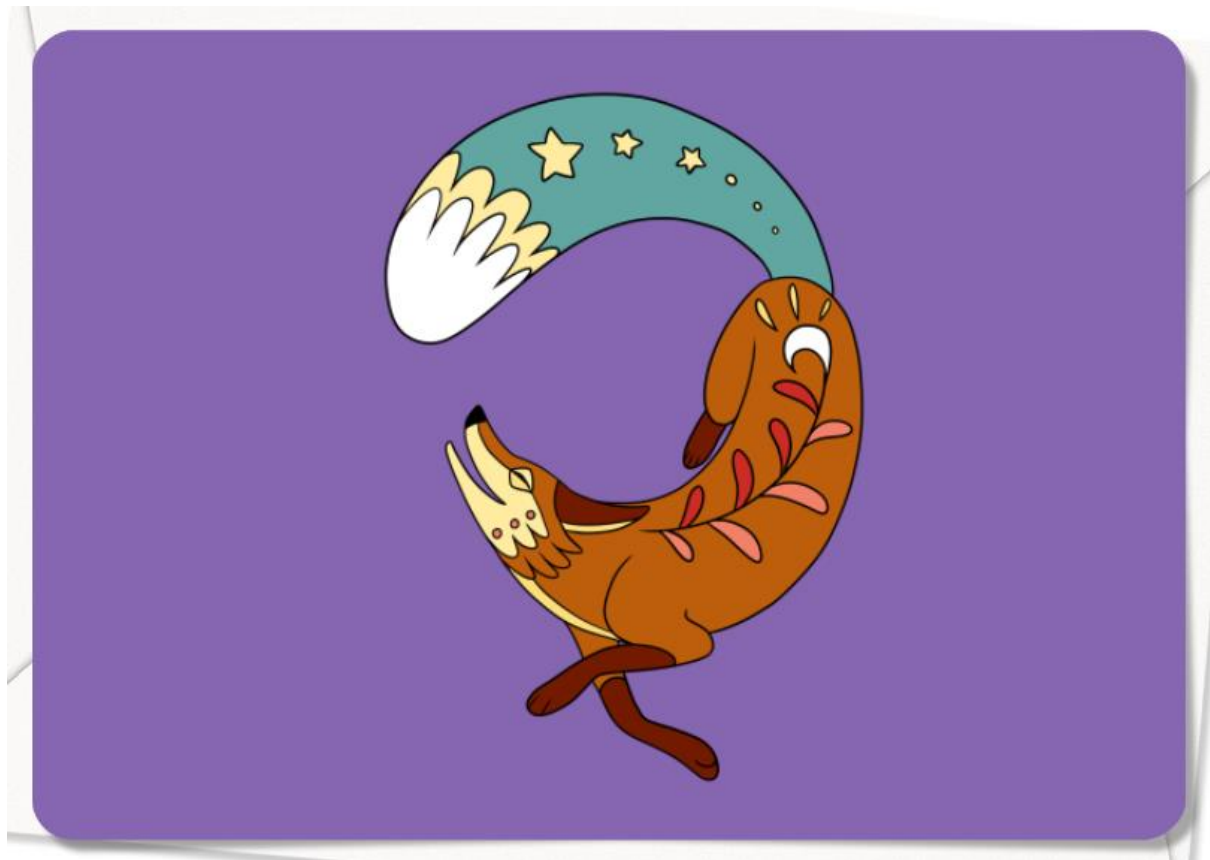
Pieni hiiri suloinen, isoksi kasvaa yllättäen. Se taika marjaa metsässä maistoi, siitä voimat suuret kasvoi.

Naputellaan lapsen selkään sormenpäillä.

Pyöritellään kämmeniä lapsen selkään.

Pysöytetään kämmenet lapsen selkään, halataan lasta.

KETTU

KETTU

Salaisuuksien metsässä, tuuli puissa kuiskii. Siellä pieni kettunen, hännällänsä huiskii.

Taikahäntä ympärilleen valoa antaa sekä pientä sadettakin, mitä luonto kaipaa. Taikoo puut vahvoiksi, taikoo kukat kauniiksi.

Syliinsä nappaa, taikavoimaa kaikille antaa.

Silitellään kämmenillä lapsen selkää. Pyyhkäistään lapsen selkää kahdella sormella.
Pyöritellään kämmenellä ympyrää lapsen selkään. Tehdään sadetta lapsen selkään sormenpäillä.
Pysäytetään kämmenet lapsen selkään.
Halotaan lasta.

KURKI

KURKI

Taikametsän reunalta alkaa pelto suuri, siellä kukat kauneimmat kasvaa sekä viljat tuulesa toisiaan tanssittaa.

Pellon luokse on kokoontunut joukko suuri, taitaa olla menossa tanssikit juuri. Kurjet jalvoja nostelee ja siipiään pöyhittää, tanssin taikaa toisilleen esittää.

Tanssin pyörteissä huomaa kurki tämä, vieressä on ystävä hyvä. Ystävän kanssa kurki matkaansa jatkaa ja tanssin taian mukaansa nappaa.

Kuljeta käsiä lapsen selkää pitkin, alhaalta ylöspäin olkapäille.
Painele sormenpäillä lapsen selkää joka puolelta.
Pyöritele kämmeniä lapsen selässä. Laske kädet lapsen olkapäille.

LEPAKKO

LEPAKKO

On lepakon pesässä vilinä suuri, vaikka olis nukkumaanmenoaika juuri. Lepakko suojaan
suojahtaa, päänsä alaspäin ripustaa.
Se peittelee itsensä siivillään, mutta ojatukset lepakon päässä pyörähtää. Silloin taikametsän
taivaalle ilmestyy kuu suuri, se on pilvien takana piilotellut juuri.
Lepakko kuuta katsahtaa ja ojatukset paikoilleen loksahattaa. Kun tarkkaan katsoo, voi nähdä
sen, miten kuu hymyilee rauhoittaen. Se lepakolle turvaa antaa ja uneen pienen lepakon
vaivuttaa.

Pyöritetään kämmenillä lapsen selkää, pysäytetään kämmenet paikoilleen.
Silitellään lapsen selkään ylhäältä alaspäin.
Naputellaan lapsen selkää sormenpäillä olkapäiltä alaspäin.
Painetaan kämmenet lapsen selkää vasten, pidetään kädet paikoillaan.

SIILI

SIILI

Taikametsän piikikäs on siili pieni viiksekäs. Se öisin taikoja taikoo jotta päivisin voisi jalkoja oikoo.

On paras paikka tässä, ystävän vieressä lämpöisessä. Siili kaveria muistuttaa, ystävyden saloja korvaan kuiskuttaa.

Niin siili jalat oikaisi ja ystävän kainaloon kellohti. Siihen pieni nukahti ja taikaunia kaverista uneksi.

Naputellaan lapsen selkää sormenpäillä.
Laitetaan kämmenet lapsen selkää vasten. Supistaan lapsen korvaan.
Silitellään lapsen selkää ja halataan lasta.

VARIS

VARIS

Taikametsän varjossa , raakkui varis suuri. Jotta metsän eläimet, kaikki hänet kuulis.

Se tahtoi olla suurempi, se tahtoi metsän herraksi. Vaan jokaiselle paikka on, taikavoima voittamaton.

Taikametsä varista auttoi, sai varis taikansa loistamaan. Sai tehtävän tärkeän varis tämä ja öänellänsä pystyi hän pelot ja surut raakkumaan, kauas, kauas, metsän taa.

Silitellään lapsen selkää kämmenillä.

Pyöritellään kämmeniä lapsen selässä, pysäytetään kämmenet lapsen selkään.

Silitellään kämmenillä lapsen käsiä, olkapäistä alaspäin.

LUMIKKO

LUMIKKO

Kaunis valkoinen lumikko, taikometsässä kulki ihmetellen. Lumi on metsän vallannut, puut ja lammen jäällä koristellut.

Järven pinta kimmeltää, se lumikkoa hämmentää. On järvi kadonnut, tilalle on taikajäätä muodostunut. Miten pääsee Lumikko kotiin kulkemaan, jäisen lammen halki tarpomaan?

Se taikalaatikon löysi, josta pienet töppöset syliinsä nosti. Töppöset lämpoiset voimaa antoi ja lumikon jään yli kantoi.

Tehdään lapsen selkään sormenpäillä lumikon askeleita. Tehdään sormenpäillä lumisadetta lapsen selkään ylhäältä alaspäin.

Laitetaan kämmenet lapsen selkään ja pidetään paikoillaan.

Piirretään sormella lapsen selkään neliö. Pyöritellään kämmenillä ympyröä lapsen selkään.

KARHU

KARHU

Taikametsän iso ja iloinen, on karhu tämä suurenmoinen. Se metsän möttöillä tallustaa, hissukseen luonnon raikkautta nuuskuttaa.

On karhun taika suuri, sehän on hyvä uni tuuri. Karhu talvet nukkuu voi, vaikka pakkonen kova ois.

Se massu pullollaan, pieneen petiin kellohtaa. Se unta näkee taianomaista, oman rakkaan kainalosta.

Tehdään lapsen selkään karhun tassun painalluksia kämmenillä. Tehdään nuuskuttavaa ääntä. Tehdään pitkiä liikkeitä lapsen selkään, ylhäältä alas päin. Naputellaan sormenpäillä lapsen selkään.

Tehdään kämmenellä isoa ympyrää lapsen selkään. Otetaan lapsi halaukseen.

ARVIOINTILOMAKE

Toivottavasti materiaalista oli iloa toiminnassa lasten kanssa. Olsin kiitollinen, jos saisin mielipiteesi materiaalin toimivuudesta, opinnäytetyön arviointiin.

Ohessa lyhyt kysely, johon vastaamalla voit osallistua materiaalipaketin toimivuuden arviointiin.

Kiitos,
Anni Granroth

MATERIAALI, JOTA KÄYTIN:

Lorupaketti

Lorukirja

LAPSIRYHMÄN IKÄ:

Vastaukset 7.2.2020 mennessä,
Kiitos.

SATUMETSÄN TAIKALIPAS

ARVIOINTI:

Vahvistiko materiaalipaketti myönteistä vuorovaikutusta lapsen kanssa?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Oliko materiaalin sisältö lapsen itsetuntoa vahvistava?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Tainiko materiaalin käyttö läsnäoloa vahvistavana tekijänä?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Vahvistiko lapsen koskettaminen läsnäoloa ja lorujen viestiä lapselle?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

Sopiko materiaali varhaiskasvatukseen?

- Kyllä
 Ehkä
 Ei

PALAUTE:

Palautetta materiaalin visuaalisesta ilmeestä:

Kehittämisiäideoita:

Vapaa sana:

Kiitos seurastasi,

*Tämä materiaali on tuotettu Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä, Sosionomi AMK
opintoihin liittyen.*

*Satumetsän Taikalipas,
Toiminnallinen lorupaketti myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen.*

Kevät 2020.

*Lorut: Anni Granroth
Kuvat: Emilia Ojala*